1952

Nr. 5

KARYS

Pirkite Jungtinių Amerikos Valstybių Taupymo Bonus ir užtikrinkite Amerikai ir sau laisvę. Taipgi, pirkdami bonus, užtikrinsite savo sunkiai uždirbtiems pinigams saugumą ir gausite geresnį nuošimtį, negu kitur dabartiniu metu yra mokamas. Taigi, pasinaudokite šia proga ir šio vajaus metu įkeiskite savo pinigus į JAV Taupymo Bonus.

Lietuvių Radijo Draugijos
PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

Šeštadieniais 2 val. popiet. —:— WWRL 1600 kc

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika (vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai, ir t. t. Vestuvės puotos, liūdni pranešimai).

495 Grand Street **Brooklyn 11, N. Y.**

Tel. EVergreen 4-7142

J. P. GINKUS — Direktorius
AD. JEZAVITAS — Muz. Dir.
VALAKAS — Pranešimų Dir.

Kai tamsos galybė naikina šimtmečiais sukurtas mūsų tautos kultūrines vertybes, kiekvieno lietuvio inteligento pareiga yra skaityti, platinti ir palaikyti vienintelį kultūros žurnalą

AIDUS

AIDAI, pradėję eiti tremtyje, jau treti metai Amerikos žemyne jungia vieningam kūrybos darbui mūsų geriausias mokslo, meno ir literatūros jėgas;

AIDAI, palaiko Lietuvos prisikėlimo viltį ir pranašauja giedrą laisvės rytmetį;

AIDAI, pasitikėdami lietuviškos visuomenės iki šiol rodomu palankumu,

1952 METAIS

DAR KARTĄ KIEKVIENĄ LIETUVĮ INTELIGENTĄ KVIEČIA Į SKAITYTOJŲ EILES.

Prenumeratos kaina: JAV ir Pietų Amerikoje — metams 5 dol., Kanadoje — 5.50 (kanadiškais pinigais 6 dol.). Kituose kraštuose — 6 dol.

ADMINISTRACIJOS ADRESAS:
AIDAI, Kennebunk Port, Maine

Skaitykite ir platinkite
"TĖVŲ KELIĄ"!

Venecuelos lietuvių mėnesinis žurnalas

Rašyti: **Revista Catolica Para Lituanos, Aportado 369, CARACAS—VENEZUELA**

TAUPYKITE ateičiai. Pasidėkite taupomus pinigus į **CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION**, kur kiekviena santaupa pilnai apdrausta iki $10,000.00 — by an Agency of the United States Government.

KUR visada buvo ir yra išmokamas aukštas dividendas.

KUR pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą.

KUR tamsta gali atlikti visus savo ir savo šeimos finansinius reikalus.

KUR 27 metų patyrimas užtikrina visiems saugų ir teisingą patarnavimą.

Dėl paskolų geresnėm sąlygom, perkant arba statant namą, visada pasimatykite su mumis. Mūsų turtas yra virš septynių milijonų dolerių— $7,000,000.00.

Chicago Savings & Loan Association

GRovehill 6-7575

6236 South Western Avenue, CHICAGO, ILL.

J. PAKEL — Prezidentas

Iliustruotasis

KARYS

Tai gausiai iliustruota mūsų žurnalo dalis istorinėmis, karinio, kultūrinio ir įvairių kitų gyvenimo sričių foto nuotraukomis.

Po metų Jūs veltui turėsite puikų, vertingą paveikslų albumą.

Nedelsdami siųskite KARIO prenumeratą! Laiku įmokėta Jūsų prenumerata padės žurnalui išlikti jo pasiektame lygyje ir iš viso išsilaikyti.

KU biblioteka

093 00523458 7

KARYS

PASAULIO LIETUVIŲ KARIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Redaguoja: Dom. Penikas, Br. Aušrotas ir Sim. Urbonas. Leidžia KARIO leidykla. Prenumerata: metams 4 dol., pusm. — $2.50, atsk. nr. 45c. Adresas 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., Spausdinamas Tėvų Pranciškonų spaustuvėje, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

THE WARRIOR

magazine for the veterans of Lithuanian descent and for Lithuanians in the wide world. Published monthly by "KARYS", 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y. Subscription $4.00 per year. Single copy 45 cents. Entered as second-class matter at the Post Office Brooklyn, N. Y. OFFICE OF PUBLICATION: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Nr. 5 (1278) 1952 M. RUGPIŪTIS-AUGUST ĮSTEIGTAS 1919 M.

Juozas Mikštas

K A R I U I

KARY, ir tu esi tremtinis,
Ir neramus, kaip mes visi.
Ir tu ilgiesi čia tėvynės,
Ir tu nesavas čia esi.

Kai savanorį tu lydėjai
Į apkasus, kovos ugnin,
Jam laisvės gandą nešė vėjai,
Ir narsiai žengė jis pirmyn.

Kai po nakties išaušo rytas,
Kančia paliko praeity,
Tu, pergalės džiaugsmu nušvitęs,
Toliau budėjai parengty.

Bet vėl sugrįžo sunkūs metai —
Ir mums ir tau, kuklus KARY:
Vėl varganas dienas tematom
Ir varstom svetimas duris.

Bet vėl tu, šalmą užsidėjęs,
Žengi naujų kovų laukais:
Europą, Afriką, Korėją
Ir Indokiniją lankai.

Tik neužklysti į tėvynę,
Kur partizanai miškuose
Dar veda kovą žūtbūtinę
Ir guodžias ateitim šviesia.

Bet tu pas juos tikrai sugrįši,
Ir mus visus tenai vesi.
Juk tu kovotojas ir vadas,
Juk Lietuvos KARYS esi.

DVASIOS IR ŽODŽIO GINKLAS

Bronys Raila

Kaip dvylika brolių, juodvarniais lakstančių, greit parskrido štai jau tiek pat metų, kai mūsų Tėvynės laisvė rudųjų ir raudonųjų imperialistų buvo užslopinta.

Bet šventas laisvės troškimas ir mūsų tautinė valia gyventi nepriklausomai negalėjo būti užgniaužta. Tai matėme visi, buvome dalyviai ar bent liudininkais, tebejaučiame ir tebegirdime, kaip dūzgia toji laisvės valia mūsų sielose ir žaliosios Tėvynės gojuose. Tikime, kad mūsų troškimas anksčiau ar vėliau išsipildys.

Tačiau nebūkime kūdikiais.

Juk ar neskamba vien nekalto kūdikio gaidomis tie dažni daugelio mūsų pasisakymai ir sušukimai, kad štai mes — grįšime į Tėvynę, štai jau greit važiuosime, plauksime ir skrisime, kur mūsų karštai laukia draugai ir artimieji. O jei jų nebebūtų, tai mus laukia mūsų laukai, miškeliai, upės ir miestai...

O kokiomis sąlygomis, kieno malone, už kieno darbą ir aukas?

Yra juk dėsnis, nemažiau kietas už anąjį mūsų troškimą, kad tautoms laisvės niekas nepadovanoja, o reikia ją patiems iškovoti ir išlaikyti. Galima pasinaudoti palankesnėmis kitų sudarytomis sąlygomis, galima ir reikia pasirinkti patogiausią momentą, galima atsiremti draugingų talkininkų veiksmais, — bet už savo tautos laisvės ir nepriklausomybės lobį pagaliau lemiamai aukotis reikia patiems.

Tad argi esame tik naivūs kūdikiai? Argi tikime, kad kažkas kiti savo darbu ir aukomis parengs mums greitą, lengvą, malonų grįžimą? Argi manome, kad mums nieko kito nereikia ir nereikės daryti, kaip tik dar truputį palaukti, o paskui tik— važiuoti, plaukti, skristi, lėkti namo?...

Pagaliau, argi galvotume, kad tą visą džiugią grįžimo puotą mums turi paruošti ir nupelnyti anie Tėvynėje likusieji broliai, laisvės kovotojai, partizanai, sukilėliai? O kiek jiems padėjome ir padedame, čia į laisvesnę ir ramesnę užfrontės užuovėją pasitraukę? Už ką jie galės manyti, kad mus iš užsienio turėtų pasitikti su išskėsto-

1830-31 METAI

LIETUVOS ULONŲ MAJORAS HORDYNSKIS IR JO KNYGA APIE LIETUVOS — LENKIJOS SUKILIMĄ

ADV. KOSTAS R. JURGĖLA

Birželio 14 d. gen. Dembinskio rinktinė pasiekė Veprius, prie Šventosios upės. Kitą dieną ji persikėlė per upę ir atvyko į Širvintus. Iš ten po kelių valandų poilsio rinktinė žygiavo į Maišiogalą, kur praleido naktį. 16-ją dieną, po trumpo žygio, rinktinė jau susitikdavo su nedidelėmis priešo čerkesų kavalerijos dalimis. Tai buvo pavojinga kariuomenė iš Čerkasijos provincijos, sudaryta iš dviejų pulkų, viso apie 3.000 vyrų, kurie neseniai atvyko į Vilnių. Tai buvo lengvoji kavalerija judriausio pobūdžio. Čerkesai dažnai įsiveržd avo į mūsų priekinės apsaugos vidurį ir, paleidę ugnį iš savo šautuvų, saugiai apsitraukdavo. Jie buvo ginkluoti dviem pistoletais, ilga muškieta, kardu, ilguoju durklu ir ietimi.

mis rankomis, kaip savuosius ir gerbiamuosius? Argi jie taip tikrai jaus, jei mes čia užsienyje tik saldžiai sentimentaliai apie grįžimą Tėvynėn tepagalvojame, tik retomis progomis kokią mažytę piniginę aukelę paskiriame, ir vargu ar tiesiogiai jų kovai paremti?

Tai klausimai, į kuriuos atsakymas kiekvienam galėtų būti aiškus. O pats aiškiausias tiems iš mūsų, kurie buvome ar bent tebesijaučiame esą nepriklausomos Lietuvos karininkai ir kareiviai.

Mes, rodos, galėtume ryškiau, realiau ir konkrečiau įžiūrėti aplinkybes bei sąlygas, kuriomis su visų mūsų jungtinių kovinguųjų pajėgų talka tegalės būti atkovota laisvė ir atstatyta Lietuvos nepriklausomybė. Ryškiau ir realiau, negu tie kiti patriotiniai svajotojai, kurių jausmai ir troškimai yra lygiai vertingi ir gerbtini, tačiau rūsčiose šios žemės gaivalų grumtynėse nepakankami lemiamajai laisvės kovai laimėti.

Be abejonės, tai nereiškia, kad iš visiems žinomos tikrovės sąlygų mes turėtume mestis į kitą fantastinį kraštutinumą ir, kaip sakoma, tuojau pat griebtis už ginklo. Tautos rezistencija prieš užgrobikus nėra vien tik — pykšt pokšt!... Tai sunkus, didžiai kantrus, be galo įvairus, labai komplikuotas, atsargus ir gudriai apsaugotas visose gyvenimo srityse ir visokiomis formomis pasipriešinimas. Būtiniausiuose atvejuose kraujo auka, o šiaip fizinių pajėgų atspa-

ros išsaugojimas, išteklių sutelkimas, pinigas, budri inteligencija ir bene svarbiausia — tautinės idėjos spindesys, moralinis ir dvasinis atsparumas, žodis blaivus ir drauge tikėjimą stiprinantis...

Buvęs Lietuvos kareivis ir karininkas šioje sąrangoje gali ir turi būti pirmas su didžiausia duokle. Jeigu yra tikra, kad Tėvynės gynimo pareiga esanti pati kilniausioji, tai kova už sumindžiotos laisvės atgavimą kiekvieną mūsų dvigubai įpareigoja. Noblesse oblige...

Mums lengviau bus įsigyti, tinkamai valandai atėjus, plieninius ir aliumininius ginklus, kai mūsų dvasia ir ryžtas bus nesueižėję, bet stangrūs ir be plyšių. Todėl dvasios ir žodžio ginklas šiandien privalo būti kalamas, ir Lietuvos reikalui tik mes patys tai tegalime padaryti.

Šis lietuvių karių žurnalas skirtas juk ne tik gražiesiems mūsų praeities prisiminimams, bet dar daugiau mūsų nenykstančiai dvasios draugystei palaikyti ir už vis daugiausia laisvės kovinei valiai stiprinti. Kol mes gyvi, galvojantieji ir lietuviškai jaučiantieji, šis žurnalas negali ir neturi teisės susidurti su jokiais sunkumais. Tai mūsų idėjos, pareigos ir kiekvieno gyvojo kario asmeninės garbės reikalas. Nes tai yra mūsų savanorių sukurtosios Nepriklausomos Lietuvos skaidrusis simbolis.

Padarykime viską tam žiburiui degti. Kelias Tėvynėn bus šviesesnis.

Gen. Dembinskis įsakė išsiųsti priekinę apsaugą. Čerkesai paleido pasitraukiamąją ugnį. Ir taip su jais susikovę mes prisiartinome prie Vilniaus, užėmę poziciją ties "Vyskupo Smukle", ties dideliu viešos užeigos namu, aplink kurį buvo mažų trobų. Tai buvo lyg ir dominuojanti pozicija.

Birželio 17-ją gen. Dembinskis išsiuntė raitininkų jojas žvalgyti į dešinę, ligi pat Neries upės, ir į kairę, ligi pat Kalvarijų, o su vyriausiąja rinktinės jėga tuo pačiu tikslu slinko į priekį. Šiame žvalgymo veiksme nuolat buvo laikoma frontinė ugnis, ir taip praėjo ištisa diena. Gen. Dembinskis padarė didelę klaidą, kad jis paleido ugnį, dar negavęs jokių žinių iš gen. Gelgaudo korpo, su kuriuo jis turėjo sutartinai veikti. Iš tikro, tos pat dienos rytmetį, kai gen. Dembinskis buvo taip užimtas, gen. Gelgaudo korpas buvo 36 angliškų mylių atstu nuo jo. Šiais neišmintingais veiksmais gen. Dembinskis parodė priešui visą savo kariuomenę. Priešas kitą dieną pasinaudojo tąja klaida.

18-ją dieną, saulei tekant, pasirodė čerkesų kavalerijos ištisas debesis ir pradėjo pulti mūsų sparnus, mėgindamas juos apriesti. Po to prisiartino kelios rusų pėstininkų voros ir manevravo prieš mūsų centrą, į kurį taip pat ėmė šaudyti iš dvylikos didelio kalibro rusų artilerijos pabūklų. Kitos kavalerijos voros ėmė mamanevruoti prieš mūsų sparnus. Kiek mes galėjome spręsti, priešo jėgas sudarė apie 8.000 vyrų. Matydamas priešo stiprumą ir įvertindamas pavojų, gen. Dembinskis įsakė trauktis. Tai buvo pradėta vykdyti baisioje priešo artilerijos ir sparninėje ugnyje, jo sparnų apsaugai puolant mus iš visų pusių. Atsitraukimas buvo įvykdytas didžiausioje tvarkoje ligi pat Maišiogalos, dvylikos mylių atstu nuo mūsų pozicijų, mums netekus apie 50 raitininkų. Atvykus į Maišiogalą ir susirūpinus dėl jokių žinių negavimo iš gen. Gelgaudo, gen. Dembinskis pasiuntė karininką su pranešimu apie įvykius. Tas karininkas rado Ojranuose (Oyrany) gen. Gelgaudą su savo korpu besikeliantį per Nerį. Kiek aš galiu teigti, gen. Dembinskis savo pranešimu tiksliai aprašė kelių pasta-

rųjų dienų įvykius ir prašė korpo vadą atsiųsti jam pėstininkų ir artilerijos paspirties, jeigu iš jo (Dembinskio) reikalaujama atsilaikyti savo pozicijoje, kurią jis tuomet laikė. Pranešimas buvo baigiamas pasiūlymu, kad, žiūrint esamų aplinkybių, visų geriausia būtų jo rinktinę vėl sujungti su gen. Gelgaudo vyriausiomis jėgomis. Gavus šį pranešimą, į kurį gen. Gelgaudas maža dėmesio tekreipė, buvo pasiųsti įsakymai gen. Dembinskiui vykti į Paberžę, aštuonių mylių atstu į kairę nuo kelio, kuris eina iš Vilkmergės į Vilnių. Šio įsakymo tikslas buvo pulti Vilnių iš Kalvarijų ir persikelti toje vietoje per Neries upę. Tuo būdu, užuot šią rinktinę jungus su gen. Gelgaudo korpu, kaip buvo siūloma, gen. Dembinskiui buvo įsakyta pasitraukti dar toliau. Birželio 19 dieną, kada gen. Gelgaudas pradėjo vykdyti savo puolimą į Vilnių, gen. Dembinskis tuo metu be tikslo žygiavo į Paberžę.

VILNIAUS KAUTYNĖS

Vilniaus kautynės, taktikos požiūriu, bebuvo stipri ataka prieš rusų centrą, norint slėgimu prieiti prie miesto užėmimo. Tokio plano priėmimas rodo priešo pozicijos pobūdžio ir jo jėgų nežinojimą. Iš tikro, pulti šį miestą iš stipriausiojo šono, iš Kauno šono, buvo beveik visai neįmanoma. Kaip mums buvo pranešta, Vilnių gynė penkios kariuomenės dalys, kurias sudarė iš viso apie 30.000 vyrų ir kurioms vadovavo generolai Kurata, Tolstojus, Sakėnas, Malinovskis ir Šlrmanas.

Kautynės prasidėjo birželio 19 dienos rytą. Priešas liko nublokštas iš pirmosios savo pozicijos, kuri buvo maždaug vienos mylios atstu nuo miesto. Jį trauktis privertė smarki 1-jo ulonų pulko ataka prieš rusų artileriją ir pėstininkų voras ties viduriu. Pasitraukęs iš šios pozicijos, priešas užėmė kitą stiprią poziciją aukštumose, kurios vadinamos Panerio kalnais (Góry Konarskie). Šią stiprią poziciją jau pridengė įsitvirtinimai (fortifikacijos). Dešinysis priešo sparnas, sudarytas iš stiprių pėstininkų vorų, atsirėmė Neries upės; vidurys, kuriame buvo sutelkta visa priešo artilerija iš 50 pabūklų, užėmė aukščiau minėtas aukštumas; tų aukštumų šlaitus saugojo šauliai, paslėpti už nedidelių žemės pylimų, tuo tikslu supiltų. Kairįjį priešo sparną sudarė ištisai kavalerija.

Išstūmus rusus iš pirmosios jų pozicijos, mūsų artilerija buvo nukelta į priekį ir išstatyta ties priešo viduriu. Tas turi būti laikoma didele klaida. Tuo pat metu, kai mūsų artilerija liko šitaip panaudota, kairysis mūsų sparnas gavo įsakymą pulti dešinįjį priešo sparną. Mūsų pėstininkų voros, iš dalies sudarytos iš lietuvių naujokų (šią lietuvių dalį sudarė pulkas grafaitės Plioterytės, kuri lydėjo savo kovotojus atakoje), ėmė veržtis į priekį su tokiu įniršimu, kad jie netgi neturėjo laiko šaudyti, bet grūmėsi su priešu ranka į ranką. Įvyko didelės skerdynės, ir rusai pradėjo trauktis dėl šio atkaklaus puolimo. Bet kaip tiktai tą akimirksnį mūsų artilerija, negalėjusi atsilaikyti prieš vyraujančią priešo ugnį iš pranašesnių jo pozicijų, ėmė trauktis atgal; ir tatai davė rusams laiko pasiųsti naujas pėstininkų dalis savo dešiniajam sparnui paremti. Kairysis mūsų sparnas, nepajėgdamas atlaikyti susirėmimo su sustiprintąja priešo jėga ir bijodamas likti atkirstas, nes jis buvo tam pavojui išstatytas mūsų artilerijai pasitraukus, taip pat ėmė trauktis. Ir tuo būdu mūsų traukimasis prasidėjo išilgai visos mūsų linijos, kavalerijai pridengiant. Šį savo uždavinį vykdydama, tiek senoji tiek naujoji kavalerija parodė didelį narsumą. Pavieniams eskadronams teko atakuoti ištisi priešo pulkai, kurie nuolat spaudė mus su tikslu sukelti mūsų jėgose netvarką. Visos priešo pastangos liko sukoneveiktos šio ryžtingo narsumo dėka. Patys rusai liudijo apie nepalyginamas mūsų kavalerijos pastangas šiuo atveju. Atrodė, mūsų ulonai juto gresiantį pavojų, leidus rusų kavalerijai užpulti mūsų gretas, ir jie kovėsi su atkaklia energija. Jie atrėmė trissyk stipresnės kavalerijos puolimus, ir tos kavalerijos dalis buvo caro gvardija.

Taip sukliudžius priešo atakas, mūsų jėgos saugiai perėjo per Ojranų tiltą, kuris po to buvo sunaikintas.

Vilniaus kautynės, taip skaudžios mums, buvo stambiausia mūsų klaida ekspedicijoje į Lietuvą; ir tai buvo pirmoji iš ištisos eilės nelaimių. Blogosios šių kautynių pasekmės neatsiliepė mums; jos sunkiai krito ant Vilniaus gyventojų, kurių viltys veikimui išvien su mumis liko pakirstos. Mūsų patrankų griausmui pasigirdus, prasidėjo to miesto gyventojų sukilimas, ir mūsų jėgas nustūmus, tuojau pasekė suėmimai ir kalinimai. Trumpai, šios nelaimingosios kautynės suardė visus didžiosios mūsų armijos planus ir su didžiausiu slėgimu paveikė kariuomenės ir tautos nuotaiką. Puolimas Vilniaus tuo metu, kai ten buvo sutelktos visos priešo jėgos, turėjo būti vykdomas tiktai vaduojantis plačiausiomis ir atsargiai suderintomis kombinacijomis. Sėkmingas puolimas Vilniaus būtų buvęs sunkus siekimas netgi lygioms su priešu jėgoms, imant dėmesin stiprias vietos pozicijas. Ką mes besakysime apie puolimą, kurį vykdė jėga, sudarytoji iš trissyk mažesnio nekaip priešo kovotojų skaičiaus, ir dargi vykdė tai dienos šviesoje prieš labiausiai ginamą priešo pozicijų tašką?

Ir tartum nepakako šių nepasisekimų: ties Maišiogala sukompromituotas gen. Dembinskis, užuot leidus jam pagelbėti šiame puolime, buvo gen. Gelgaudo įsakymu ir pačioje atakos valandoje bežygiuojąs į Paberžę ir šiuo atskyrimu taip pat buvo išstatytas pavojui būti atkirstam priešo, kuris lengvai galėjo tai padaryti, pasiuntęs tuo tikslu rinktinę iš Vilniaus į Vilkmergę.

Ši eilė klaidų pagavo korpo dėmesį ir sukėlė visuotinį nepasitenkinimą. Buvo garsiai šaukiama, reikalaujama atstatyti gen. Gelgaudą ir korpo vadu paskirti generolą Chlapovskį, kuris tiek pasižymėjo Balstogės ir Gardino apskričiuose. Gen. Chlapovskis nenorėjo imtis vyriausios vadovybės, bet, kad patenkintų korpo pageidavimus, jis sutiko eiti štabo viršininko pareigas; tai buvo vieta, kurioje jis iš tikro buvo vadas, turintis išimtiną atsakomybę už kiekvieną operaciją. Gen. Gelgaudas mielai sutiko su šiuo pertvarkymu. Tas įvyko birželio 20 dienos vakarą. Nuo tos dienos gen. Chlapovskis buvo visų mūsų operacijų vadovas. (Bus daugiau)

JUOZAS MIKŠTAS

IR VĖL IŠVYKSTANT

Šiandien sakau sudie šiam vande-
[nynui,
Ir miestui ir pamėlusiems kalnams,
Draugai, ar jūs atspėsit ar jūs žinot,
Kur dar toliau likimas mus nutrems?

Juk žemės rutulys dabar toks
[mažas
Ir taip išvaikščiotas, toks neramus.
Ir mes tik buvusių dienų miražuos
Vis tebematome gimtus namus.

Gal susitiksime kur netikėtai.
Gal vėl krūtinėse audra alsuos.
Gal vėl milinės nesenai dėvėtos,
Dengs mūsų kūnus fronto apkasuos.

Dabar pakelkime taures už dieną,
Už dieną bendro žygio į tenai,
Kur eisime, draugai, visi kaip vienas,
Ir priespaudą paversim pelenais!

Ilgai klajoję po pasaulį platų
Tikrai mes sulauksim tos didžios
[dienos.
Ją mūsų gilūs lūkesčiai numato,
Ir ji, tik ji džiaugsmu mums su-
[liepsnos.

Adelaide (Australia), 1952. I. 6 d.

LIETUVOS VIETINĖ RINKTINĖ 1944 M.

MANO ATSAKYMAS PULK. OSKARUI URBONUI

Plk. A. Birontas

Plk. O. Urbono str. apie Lietuvos Vietinę Rinktinę baigėsi praeitame numeryje. Norėdami likti šiame reikale objektyvūs, dedame plk. Bironto atsakymą.

Redakcija

"Kario" Nr. 12 iš 1951 metų straipsnyje "Lietuvos Vietinė Rinktinė" pulkininkas Oskaras Urbonas 13 puslapyje tarp ko kito rašo:

"Šie faktai mums aiškiai parodo, kad vokiečiai sistematiškai siekė savo tikslo šiokiu ar tokiu būdu generolą ir jo štabą pastatyti į tokią padėtį, kad jis negalėtų vadovautis savo daliniais. Ir lietuvių tarpe atsirado žmonių, kuriems tikras lietuviškas generolo nusistatymas nepatiko, kurie ieško priemonių jį iš Vietinės Rinktinės pašalinti ir pakeisti kitu asmeniu. Ar jie vadovavosi asmeninės karjeros sumetimais, ar buvo taip tampriai su vokiečiais susirišę, kad jiems kito kelio jau nebuvo, nežinau. Tačiau, jau balandžio mėnesio pradžioje mes gavome pranešimą, kad grupė žmonių buvo susirinkusi posėdžio, kuriame nutarta prašyti vokiečius, kad pakeistų Vietinės Rinktinės vadovybę. Šio posėdžio pasėkoje vokiečiams jų buvo įteiktas memorandumas (įteiktas jis buvo Harmui), kuriame nurodoma, kad Viet. Rinktinės vadovybė, atstovaudama grynai lietuviškus interesus, deda pastangas vien tik savai kariuomenei formuoti, vokiečių interesais nesidomi, mobilizaciją pravestižada, bet jos paskelbimą vilkins kaip galima ilgiau; o jei ją ir paskelbs, tai praves tokiu būdu, kad ji neduotų jokių rezultatų. Vietinės Rinktinės vadovybė mananti, jog vokiečiai vistiek karą pralaimėsią ir esą jau atėjęs laikas susirūpinti, kaip vokiečiais atsikratyti. Toliau, tame memorandume buvo nurodoma, kad naujoji vadovybė garantuoja sėkmingai pravesti mobilizaciją ir sumobilizuoti tuos pagelbinius tarnybos dalinius, dėl kurių formavimo Vietinės Rinktinės vadovybė vis surandanti tiek daug kliūčių. Kad šitas pranešimas parodė tai, kas tame posėdyje nutarta buvo, mes turėjome progos įsitikinti, kad Jeckeln suimant generolą ir mane išdrožė mums prakalbą. Visi tie kaltinimai, kuriuos primesdavo mums to memorandumo autoriai, Jackelio buvo tais pačiais žodžiais pakartoti. Pagaliau vienas to posėdžio iniciatorius, po mūsų sumobilizacijos rezultatai buvo lygūs nuliui."

Į tai pareiškiu: čia mano pacituoti Oskaro Urbono žodžiai yra nuo pradžios iki galo netiesa, tikslu suversti Viet. Rink. išvaikymą ant kitų galvos, mane sukompromituoti lietuviškos visuomenės akyse. Aš tvirtinu ir, kai ateis laikas, teisme prisieksiu ir liudininkais įrodysiu, kad to posėdžio joks iniciatorius nebuvau, tame posėdyje nedalyvavau, po jokiu memorandumu nepasirašiau ir dabar tik iš Urbono rašinio sužinojau, kad panašus memorandumas vokiečių okupacinei valdžiai buvo įteiktas. Su vokiečių generolais Jeckeln ir Harm niekad nesu kalbėjęs ir jų visai nepažįstu. Rinktinės formavimosi ir jos likvidavimo laikais buvau Tarybos narys, bet Tarybos posėdžiuose, bent man dalyvaujant, niekad Rinktinės reikalas nebuvo paliestas ar gvildenamas. Tai buvo grynai Pirmojo Generalinio Tarėjo Generolo Kubiliūno, Generalkomisaro von Renteln ir vokiečių generolo Harm reikalas. Tik po Rinktinės likvidavimo vienam mėnesiui praėjus, Gen. Kubiliūnas Tarybos vardu pasiūlė man iš buvusių Viet. Rinktinės likučių ir esamų lietuviškų apskričių komendantūrų suformuoti mobilizacijos štabą. Griežtai atsisakiau, motyvuodamas tuo, kad dėl masinio platinimo proklamacijų, nukreiptų prieš vokiečius, mobilizacija pasisekimo neturės, ir antra, kad esu nebejaunas žmogus, norėčiau ramybės ir kad yra už mane jaunesnių, netgi su generolų laipsniais, kurie galėtų tas pareigas eiti. Prieš pradedant formuoti Viet. Rinkt., buvau užklaustas ryšio karininko prie gen. Harm majoro Songino, katras iš dviejų generolų — Raštikis ar Plechavičius — tiktų į Rinkt. vadus. Aiškiai pasisakiau už generolą Plechavičių, nes visa jo praeitis rodė, kad kovai su bolševizmu jis yra pats tinkamiausias. Tą patį patvirtinau ir baronui von Becke, kuris tuomet tarnavo General-Komisarijate, eidamas kažkokias svarbias pareigas. Baronas Becke pilnai sutiko su manimi ir, galimas dalykas, kad tai buvo lemiama ir Gen. Plechavičius toms pareigoms buvo paskirtas. Pulkininkas Urbonas, kaltindamas mane kažkokio mistiško memorandumo įteikimo esant iniciatorium, nenurodė nei datos nei vietos, nei asmenų tame posėdyje dalyvavusių ir tą memorandumą surašiusių.

Urbonas džiaugiasi, kad man mobilizacija nepasisekė, ir jos rezultatai buvo lygūs nuliui. Tai tikra tiesa, nes nesumobilizavau nė vieno kareivio. Priėmiau tik tuos, kurie patys savanoriškai atvyko štaban. Nesumobilizavau todėl, kad tatai buvo nepopuliarus dalykas, ir antra — buvo per vėlu, nes kai štabas susiformavo, priešas pradėjo jau supti Kauną ir prasidėjo vokiškų bei lietuviškų įstaigų evakuacija. Visdėlto Vokietijon aš atvykau ne vienas, o su man priklausančiomis komendantūromis atvedžiau kelis tūkstančius žmonių, taip pat ir Rinktinei priklausantį 400 žmonių batalioną su kapitonu Švilpa priešakyje. Švilpa nesidavė nuginkluojamas ir pasitraukė į miškus. Vėliau, — iš vienos pusės spaudžiamas bolševikų, iš kitos paskelbtas vokiečių okupacinės valdžios už įstatymo ribų, kaip veikiantis prieš vokiečius partizanas, — palei Tauragę išėjo iš miško ir atvyko pas mane, ieškodamas pagelbos. Pavojingas buvo reikalas man jį priimti savųjų skaičiun. Vienok priėmiau, nes žinojau, kad jiems visiems grėsia mirtis. Bet ir man būtų tas pats, jei vokiečiai apie tai būtų sužinoję.

(Bus daugiau)

KAS GALĖTŲ GINTI STALINĄ?

Karo niekas nenori ir vistik jam ruošiasi... Konferencijos, kurių tikslas atskirų valstybių armijas parengti sutartinai karo veiklai, vis spartėjanti ginklų gamyba, tik ką minėtą dėsnį pakankamai aiškiai patvirtina. Na, taikos konferencijų rengėjai karui rengiasi be triukšmelio, be daug kalbų ir svetimų fotografų, kurie kartais galėtų pasauliui parodyti tikruosius "taikos apaštalų" veidus...

Šitokių nuotaikų akivaizdoje dažnai spaudoje svarstomi, taip tariant, šalutiniai klausimai. Pavyzdžiui, statomas klausimas: jei kiltų karas tarp Sovietų ir Vakarų demokratijų, kas iš Sovietijos piliečių stotų ginti Stalino diktatūros? O gal daugumas raudonosios armijos kareivių, kaip buvo kare su Hitleriu pradžioje, šimtais tūkstančių pasiduotų į nelaisvę? Gal atsirastų naujas Vlasovas?

Visi sutinka, kad būsimojo įsivaizduojamojo karo sekmė tarpkitko priklausys ir nuo Stalino pavaldinių laikysenos. Stalinui jau ne taip lengva savo vergus įtikinti, kad vakarų demokratijos yra lygūs rusų tautos priešai, kokiu buvo Hitleris.

Komunistų valdžia Rusijoje gyvuoja jau 34 metus. Per šį laiką Stalinas spėjo išauklėti vadinamus savo kadrus. Juk dauguma dabar gyvenančių ir veikiančių žmonių, jei nėra gimę sovietiniais laikais, tai jau yra tikri Stalino sistemos auklėtiniai. Lengviau prileisti, kad tie visi, kurie pažinojo kitokį gyvenimą, negu komunistinis — kolchozinis vergijos režimas, greičiau atsidurtų Stalino priešininkų pusėje. Be to, dar nereikia užmiršti, jog Sovietų visuomenė nėra vienlytė. Komunistai giriasi, jog jie sukūrę neklasinę visuomenę, bet tikrumoje ne tik pasiliko kai kurie, žinoma, persiformavę anksčiau išryškėję sluogsniai, bet ir atsirado visai nauji.

Jeigu prie komunistų įsigalėjimų Rusijoj buvo žymus skirtumas tarp darbininkų ir ūkininkų, tai šį skirtumą komunistai visai panaikino, ne tik atimdami iš ūkininkų nuosavybę ir padarydami visišku proletaru, bet ir kolchozus mechanizuodami sudarė didelį sluogsnį šoferių-traktorininkų, kitokių mašinistų ir kitokios rūšies specialistų. Šie visi žmonės įaugę į komunistinę sistemą, jie bet kurio konflikto metu, greta kito nepapratai išsiplėtusio valdininkų sluogsnio, bijos, kad jų padėtis gali pablogėti, kad jie gali pasidaryti nereikalingi, likti bedarbiais. Stalinas per tuos metus išauklėjo ir kolchozininkų, ir darbininkų, ir tarnautojų tarpe sau ištikimus kadrus, kurie kiekvienu atveju, atrodo, turėtų remti dabartinį režimą.

Toliau seka jau privilegijuoti sluogsniai. Čia mes matome ištisą armiją propagandistų. Propagandistų esama visokių rūšių, pradedant eiliniais partiniais organizatoriais (partorgais), respublikinių įstaigų ir partinių centrų kvalfikuotais pranešėjais, dauguma mokytojų, ne tik tų, kurie moko leninizmo-marksizmo, toliau seka laikraštininkai, dailininkai, rašytojai, teatro ir filmų artistai. Privilegijuotų tarpe yra pramonės ir prekybos įmonių valdytojai, fabrikų direktoriai, mokslininkai, išradėjai, įvairūs konstruktoriai. Pagaliau sovietų bajorai — kompartijos nariai.

Turint galvoje žiaurią drausmę, kada už menką nusikaltimą baudžiama Sibiru ir net mirtimi, turint galvoje visų sovietų piliečių priklausomybę nuo vienas kito, pirmu žvilgsniu susidarė įspūdis, kad Stalino gynėjų yra daug.

Bet prisižiūrėkim arčiau. Net visagalinčio politbiūro nariai, jau esą pačiose viršūnėse, nėra laisvi nuo pavojaus netekti galvos, ar atsidurti Sibire. Tad gal geriau užmiršti demokratiniuose kraštuose priimtą dalinimą atskirais gyventojų sluogsniais Ar tik ne tikisliau būtų padalinti sovietinę visuomenę į persekiotojus ir persekiojamuosius. Jeigu pačiam politbiūre atsiranda žmonių, kurie stoja prieš Stalino režimą, tai kodėl gi tokių negalėtų atsirasti skurdžiai gyvenančių darbininkų, tarnautojų ir net pačių propagandistų tarpe. Juk visi šie sluogsniai savo atstovus gausiai siunčia ir į Sibirą ir į kalėjimus. Persekiojamieji, žinoma, Stalino nerems. Bet persekiojamieji (kiekvienas jų turi artimuosius) kraujo gijomis surišti su visa sovietine visuomene.

Jaunimas, nors ir bolševikinėj dvasioj išauklėtas, turi akis ir ausis. Argi jis negirdėjo Ežovo kruvinų egzekucijų, ar jis nieko nežino apie vadinamų nubučžinimų kruvinas dramas? Stalinui, tiesa, liks ištikimas enkavedistas, nes jis bijo liaudies keršto, nes jo rankos yra kruvinos. Galima suprasti kaip sunku rusui ryžtis pabėgti iš savo krašto, bet jie nuolatos, jei tik pasitaiko proga, bėga, pasirinkdami laisvę. Kremliaus sienos tol tvirtos, kol jų niekas nepajudina... **P. Trv.**

LINKSMOS IR LIŪDNOS LIEPOS MĖN. SUKAKTYS

Praėjusis liepos mėnuo lietuviams gausus džiaugsmingomis ir labai liūdnomis sukaktimis, kurios turėjo didesnės ar mažesnės reikšmės tautos likimui.

Tūkstantis keturi šimtai dešimtaisiais metais liepos mėnesio penkioliktą dieną įvyko garsusis ŽALGIRIO-EGLĖKALNIO MŪŠIS, kur lenkų talkinamas didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas sutriuškino kryžiuočių galybę. Tai garbinga lietuvių ir lenkų tautos sukaktis. Maskoliai tose kautynėse nedalyvavo ir Maskvos dabartinės pretenzijos yra gryniausias prasimanymas.

Išsivadavus iš rusų jungo ir išsikovojus nepriklausomybę, 1920 metais liepos mėn. dvyliktą dieną (taigi lygiai prieš trisdešimt du metu) Lietuva su Sovietų Rusija pasirašė taikos sutartį, kuria Rusija pripažino Lietuvos nepriklausomybę ir visiems laikams atsisakė bet kokių teisių į Lietuvos žmones ar teritoriją.

Nepraėjo nė dvidešimt metų ir Molotovas Maskvoje Nepriklausomai Lietuvai primestos vyriausybės pirmininkui Krėvei-Mickevičiui jau aiškino, kad dabar sovietams palankus metas įvykdyti Jono Žiauriojo planą: pasigrobti visą Pabaltįjį.

Lietuvą bolševikams užgrobus, 1940 m. liepos tryliktąją dieną Molotovas paprašė Hitlerio, kad Vokietija nereikalautų jai pažadėtos slapta Stalino Hitlerio sutartimi Suvalkijos dalies. Tą dieną Molotovas gucdėsi Hitlerio ambasadoriui Gulenburgui, kad Maskvai reikia to derlingo Lietuvos žemės gabalo ir kad gal Vokietija nebereikalaus tos savo grobio dalies.

Lygiai prieš dvyliką metų — tūkstantis devyni šimtai keturiasdešimtųjų metų liepos mėnesį — Lietuvoje buvo suvaidinta ir vadinamojo "liaudies seimo" komedija.

Pagal seną sovietų receptą Maskvos atsiųstas diktatorius MVD-istas Dekanczovas sudarė vieną kandidatų sąrašą, kuris prieš tai buvo Maskvoje peržiūrėtas ir patvirtintas... Rinkėjams beliko viena ir labai nesudėtinga pareigą: įmesti balsą į urną...

Bet kokiai opozicijai pašalinti, rinkimų komedijos išvakarėse, liepos dvyliktąją dieną, Dekanczovas užsiundė Cuzevičiaus slaptąją policiją (NKVD), ir per vieną naktį (pagal Sniečkaus paruoštą planą) buvo suimta pora tūkstančių lietuvių kultūrininkų, jų tarpe įžymių politinių veikėjų, laikraštininkų ir šiaip visuomenės pasitikėjimą turinčių asmenų. Lietuvių tautos valia buvo biauriai suklastota.

DIDIEJI LIETUVIAI

DARIUS IR GIRĖNAS PARODĖ PASAULIUI LIETUVIŲ TAUTOJE GLŪDINČIĄ DVASINĘ GALYBĘ

"Amerikos Balsas", pernai taip ir šiemet, priminė savo klausytojams apie LITUANIKOS išskridimo iš New Yorko į Lietuvą 19-tąją sukaktį.

Darius ir Girėnas prie 19 metų perskrido Atlantą ir geroką dalį Europos žemyno. Jie žuvo prie tėvynės slenksčio, Soldino miške. Ir paskutinėse gyvenimo sekundėse jie nepamiršo pareigos: — jie išmetė su savim į Lietuvą vežtuosius laiškus, kad užsidegęs lėktuvas jų nesunaikintų. Tarp jų buvo lakūnų testamentas Jaunajai Lietuvai ir Amerikiečių lietuvių sveikinimai po virš šimto metų kovos už laisvę atsikūrusiai Tėvynei.

Dariaus ir Girėno žygis ir mirtis ir jų gyvybių auka surišo amžiams dvasiniais ryšiais Ameriką su Lietuva. Amerikoje išaugę, Amerikos laisvės, techniškos pažangos ir drąsių žygių dvasia persiėmę, jie siekė tai parvežti į Lietuvą, anapus Atlanto; jie norėjo pakelti senosios tėvynės garbę Amerikos ir kitų pasaulio žmonių tarpe. Jie žinojo, kad tauta yra gyva to, kol jos dvasia nėra apmirus, kol ji turi idealų, už kuriuos jos sūnūs yra pasiruošę kovoti, išsižadėdami patogumų, geresnio gyvenimo ir duonos kąsnio, asmeninės ateities ir net gyvybės.

Nei atkalbinėjimai, nei tūkstančiai sunkumų, nei pajuokimai bei apkalbos neprivertė jų pasitraukti nuo užsibrėžto tikslo. Jų žygį giliai įvertino beveik viso pasaulio spauda, pabrėždama jų pasiryžimą pasiekti taip toli esančią Lietuvos sostinę lėktuvu be radijo įrengimų ar parašiutų.

Kai vartai knygą apie "Sparnuotuosius Lietuvius", kur surašyta šimtai straipsnių visomis kalbomis ir didelių įvairių kraštų vyrų pasisakymu bei užuojautas — dar pilniau supranti, kokį didelį darbą savo žygiu LITUANICA atliko. Aikštės, paminklai ir gatvės LITUANIKOS vardu Amerikoje liūdija, kad jų atminimas yra čia brangus. Anot knygos autoriaus, **Petro Jurgėlos**, lakūnus išlydėjo būrelis draugų, jų kūnus sutiko šimtai tūkstančių, gi verkė milijonai. Prelato Krupavičiaus žodžiai iš tos knygos "Knygnešiai parengė Lietuvių tautos atgimimą, savanoriai iškovojo tautai nepriklausomybę, o Darius ir Girėnas parodė pasauliui lietuvių tautoje glūdinčią dvasinę galybę. Jų vardai istorijoje stovės greta su knygnešių ir savanorių vardais."

DARIUI IR GIRĖNUI PRISIMINTI IŠKILMĖS CHICAGOJE

Liepos 13 d. Chicagoje įvyko Dariaus ir Girėno pagerbimui masinės iškilmės, kur dalyvavo bei pasakė kalbas žymūs Amerikos valdžios atstovai ir Lietuvos konsulas Petras Daužvardis.

Parade dalyvavo amerikiečiai karo veteranai, įvairios lietuvių organizacijos ir plačioji visuomenė, kas sudarė amerikiečių laikraščių pranešimu apie 35.000 žmonių masę.

Šių demonstracijų tikslas tarp kito ko buvo pareikšti milžinišką protestą prieš maskvinės tironijos vykdomą Lietuvos okupaciją.

"Amerikos Balsas" rekordavo visas iškilmes, kurios vėliau buvo perduotos į Lietuvą.

*

LIETUVIAI PASAULINĖJE SPORTO OLIMPIADOJE HELSINKYJE

Finalinės krepšinio rungtynės tarp Amerikos ir Rusijos laimėjo Amerika santykiu 36:25. Rusų komandoj žaidė keli lietuviai ir keli estai bei gruzinai. Urugvajaus krepšinio komanda laimėjo trečią vietą. Urugvajaus krepšinio rinktinėje žaidė irgi pora lietuvių.

Pusfinalinėse bokso pirmenybėse visi penki amerikiečiai laimėjo, o iš šešių Rusijos boksininkų keturi pralaimėjo, jų tarpe ir lietuvis Algirdas Sočikas. Sočiko nugalėtojas afrikietis Nieman antrame runde buvo nuga ėtas amerikiečio jūrininko Sanderso.

LIETUVOS OLIMPINĖ VĖLIAVA CLEVELANDE

Š. m. liepos 4-6 dienomis Clevelande įvyko 11-sios šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės, kur rungėsi 15 lietuvių sporto junginių iš Amerikos ir Kanados. Čia plevėsavo ir Lietuvos Olimpinė Vėliava.

"A. Balso" redaktorius P. Labanauskas tu ometu lankėsi Clevelande ir užfiksavo į juostas pasikalbėjimus su sportininkais Puzinausku, Keturakiu, Adamkavičium ir Elvyra Šikšniūte, pasiekusia bėgime naują lietuvišką erkordą.

LIETUVIŠKIEJI PAŠTO ŽENKLAI FILATELISTŲ PARODOJE

Rugp. 14-17 dienomis New Yorke įvyko visos Amerikos pašto ženklų rinkėjų - filatelistų 58-tasis suvažiavimas. Ta proga suruošta didžiulė pašto ženklų paroda. Lietuviškąjį skyrių sudarė 32 lapai lietuviškų ženklų. Jis buvo pavadintas "Lietuva — Baltojo Vyties padavimų kraštas". Pirmoje vietoje išstatyti du žemėlapiai: vienas vaizduojąs Vytauto laikų Lietuvą nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų, kitas — šiandieninę. Ženklai gražiai suskirstyti, prasideda skatikų ženklais iš 1919 metų, baigiant sovietiškaisiais ženklais, ant kurių sukilėlių laikinoji vyriausybė užspausdino: **"Nepriklausomoji Lietuva, 1941 metai birželio 23 diena."**. Prie "Laisvės Varpo" ženklo, kuriame vaizduojamas Amerikos lietuvių Lietuvai pasiųstasis varpas, pridėta ir į anglų kalbą išversti žodžiai, išlieti tame varpe: "O skambink per amžius vaikams Lietuvos, kad laisvės nevertas, kas negina jos". Buvo ženklų su Lietuvos įvairių miestų vaizdais, kaip Vilniaus, Trakų pilies ir kt.; Dariaus ir Girėno bei Vaitkaus skridimų per Atlantą ženklai.

Visų dėmesį atkreipė ženklai, vaizduoją Saulės arba Šiaulių mūšį, Mindaugo vainikavimą, Vilniaus įsteigimą ir Kijevo pasidavimą Gediminui. Toliau pro akis slenka pašto ženkluose kita garbinga Lietuvos praeitis: Algirdas prie Maskvos vartų, Kęstučio žygiai, Birutė, Vytautas, Žalgirio mūšis ir pagaliau Nepriklausomos Lietuvos prezidentai, ministeriai pirmininkai, baigiant Pasauline Lietuvos Olimpiada, kurioje tiek gausiai dalyvavo Amerikos lietuvių.

"Amerikos Balsas", pasakodamas apie šią parodą klausytojams Lietuoje, pastebėjo, kad visą šį gražų Lietuvos garsinimo darbą atliko vienas žmogus — Lietuvos niekada nemačiusi Amerikos lietuvaitė Ieva Lukas-Lukošiūtė iš Čikagos. Už lietuviškų ženklų rinkinius ji esanti gavusi visą eilę medalių ir garbės atžymėjimų.

———

ČEKŲ GINKLAI RAUDONAJAI KINIJAI

Čekų ginklų ir mašinų tiekimas raudonajai Kinijai įgauna vis didesnį maštabą ir tarptautinę svarbą. Garsiosios Škoda (dabar Lenin) įmonės šiuos ginklus siunčia per Lenkijos uostus Gdynią ir Gdansk. Persiuntimą vykdo Lenkijos—Kinijos Laivininkystės b-vė. Paprastai laivai gauna kuro papildymas Adeno įlankoje. Juos iškrauna Tientsino uoste.

Iliustruotasis KARYS

NR. 4 RUGPIŪTIS-AUGUST 1952 M.

Lietuvos Respublikos Prezidentas Aleksandras STULGINSKIS Karo Muziejaus sodelyje padeda vainiką prie paminklo "Žuvusiems už laisvę" 1921 m. rudenį, Kaune. Kartu su juo būrys to meto augštų kariuomenės ir valstybės pareigūnų, kurių viduryje matosi ir po jo buvęs prezidentu Kazys GRINIUS.

Lietuvos Resp. Prezidentas Al. STULGINSKIS priima aviacijos dalinių paradą Nuotrauka iš 1921 m.

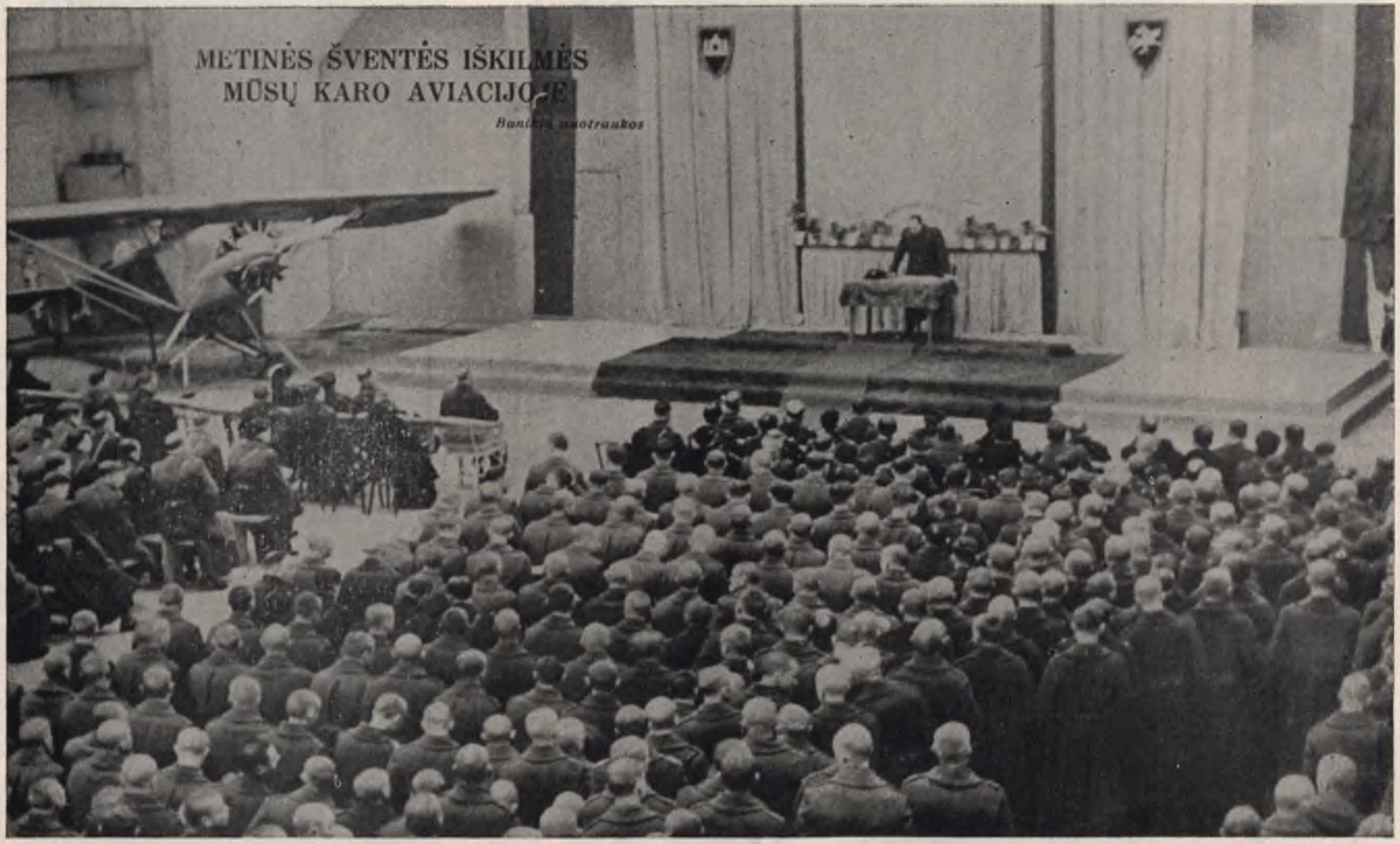

LIETUVOS KARO AVIACIJOS ŠVENTĖ 1939 M. AERODROMO ANGARUOSE

Nepriklausomybės laikais mūsų Karo Aviacija kiekvienas metais vasaros metu ruošdavo savo šventę. Šventės iškilmingąjį aktą-minėjimą atlikdavo savybėje, o plačiajai visuomenei suruošdavo įspūdingą pasirodymą aerodrome. Aleksoto padangę raižydavo mūsų kariniai lėktuvai, o dešimttūkstantinės minios stebėjo lakūnų ore išdarinėjamus įvairiausius triukus, mitriai atliekamas mirties kilpas, šokimą su parašiutais ir kt. Norinčiuosius lakūnai ir paskraidindavo.

Mūsų aviacija turėjo ir savo dirbtuves, kuriose atlikdavo ne tik lėktuvų remontus„ bet ir dirbdavo naujus AMBO tipo kovos lėktuvus. Šių lėktuvų konstruktorius buvo pats mūsų Karo Aviacijos viršininkas **GUSTAITIS.**

Elvyra Šikšnytė, pasiekusi naują Lietuvos bėgimo rekordą Clevelando sporto varžybose (vėliau ir Ohio valstybės pirmenybėse 50 yardų bėgime), per "Amerikos Balsą" perduoda savo sportinius įspūdžius į Lietuvą. Kairėje matome "A. B." redaktorių P. Labanauską, o aplinkui — būrys "Čiurlionies" ansamblio dalyvių.

"A. B." RED. P. LABANAUSKAS SPORTININKŲ ADAMKAVIČIAUS, PUZINAUSKO IR KETURAKIO TARPE.

Keturakis R. I. valstybėje laimėjo 3-čią vietą ir Amerikos priešolimpinėse varžybose 6-tą vietą 50 mylių ėjime. Puzinauskas, žaidęs Lietuvos krepšinio rinktinėje daugely Europos miestų, per "A. B." papasakojo, kaip 1940 m. lietuviai supliekė Maskvos komandą.

KARIO BIČIULIS - RĖMĖJAS

Vienas iš pirmųjų išgirdusių KARIO pagelbos šauksmą yra Juozas Ginkus, plačiosios JAV lietuvių visuomenės žinomas veikėjas. Jis, pamatęs KARIO Nr. 4, nuoširdžiai apsidžiaugė. Ir kai jam buvo pareikšta, kad žurnalas negalima išsiuntinėti skaitytojams, kol spaustuvei nebus įmokėta sutarta suma, išėmė 50 dol. ir lakoniškai pasakė:

— Duodu, kiek šiuo kart galiu. Kreipkis į kitus asmenis, kurie supranta KARIO žurnalo išsilaikymo reikšmę, ir atsiradusios bėdos bus nugalėtos.

Toks nuoširdus lietuviško spausdinto žodžio sunkumų atjautimas Juozą Ginkų išskiria iš eilinių tautiečių, kurių dažnas kartais lengvapėdiškai išdrįsta mesti net skaudų žodį spaudos darbininkams. Mes manome, jog už šią suteiktą bėdos reikale stambią paramą Juozas Ginkus pavyzdingai užsipelno KARIO Bičiulio-Rėmėjo vardą. Taip pat esame įsitikinę, jog šia proga verta į jį atkreipti visų KARIO skaitytojų dėmesį.

JUOZAS GINKUS
Lietuvių Radijo Programos Brooklyne Direktorius

Lietuvių kultūrinėje, visuomeninėje ir politinėje veikloje J. Ginkus dalyvauja nuo pat savo atvykimo Amerikon, t. y. nuo 1908 m. Šalia savo egzistencinio darbo mokėsi skambinti pianu, dainavo Miko Petrausko vedamam chore, lankė Simano Daukanto vardo Dramatinę Studiją, ruošė vaidinimus ir pats vaidino. 1928 m. pradėjo transliuoti lietuviškas žinias, vėliau išsivysčiusias į pilną radijo valandą, nuo 1936 m. veikiančią Lietuvių Radijo Draugijos vardu ir transliuojančią savo programą šeštadieniais tarp 2-3 val. iš WWRL stoties. Apie radijo valandą jis subūrė kultūrininkus, menininkus, visuomenės ir politikos veikėjus. Jie skaitė paskaitas, sakė kalbas, dainavo, deklamavo ir vaidino. Transliuodamas lietuvišką plokštelių muziką, radijas per savo gyvavimo laiką įsisgijo didelį lietuviškų dainos ir muzikos plokštelių rinkinį. J. Ginkaus vedamas radijas visais laikais tarnavo laisvai ir nepriklausomai Lietuvai ir gynė jos reikalus.

Kaip I-jo, taip ir II-jo pasaul. karo metu J. Ginkus talkininkavo savo abiem kraštam: organizuoja ir dalyvauja įvairiose politinėse demonstracijose už lietuvių reikalus; daugiau milijono dolerių sumai pardavė JAV karo paskolos bonų ir už nuopelnus JAV valdžios apdovanotas mėlynosios brigados generolo laipsniu; daug išplatino Lietuvos laisvės bonų, dalyvaudavo sutikimuose iš Lietuvos į New Yorką atvykstančių žymiųjų veikėjų. Kai 1933 m. iš čia į Lietuvą skrido pirmieji transatlantiniai lakūnai Darius ir Girėnas, jis buvo tos kelionės ruošimo komiteto pirmininkas New Yorke, vėliau F. Vaitkaus skridimo komiteto narys, taip pat Vytauto Didžiojo Metų minėjimo Brooklyne komiteto narys.

(Nukelta į 122 psl.)

MŪSŲ ŽUVUSIEJI IR MIRUSIEJI

"KOL SUŠAUDYS — BENT PAVALGYK"

A. a. kpt. Stasio Jasiunsko atminimui pagerbti

HENRIKAS ŽEMELIS

... Taip kalėjo a. a. kpt. Stasys Jasiunskas, kai 1944 m. gegužės 15 d. buvome gestapo suimti ir mums buvo paskelbtas mirties sprendimas...

*
* *

Po ilgiausios mūsų gyvenime nakties, pagaliau liepė išsikraustyti iš gestapo rūmų pastogės ir pranešė, jog vyksime... Kur? Niekas nekalbėjo, niekas neaiškino ir niekas tiksliai nenusakė kelionės tikslo, bet visi vienodai galvojome, jog čia prasideda mūsų paskutinė kelionė.

Tačiau gestapas sugalvojo dar su mumis pažaisti. Veda. Praeiname ilgų koridorių eilę ir pagaliau pasiekiam valgyklą. Susėdame prie stalų ir mums atneša valgyti. Keista. Daugiau negu keista — mirtininkai valgydinami.

Vienas gestapininkų garsiai praneša:

— Jeckelno įsakymu jūs visi privalote parašyti savo šeimoms laiškus ir juose būtinai pažymėti, kad esate sveiki ir gyvi.

Tas pranešimas buvo, lyg toji delikatesinė silkutė, mūsų apetitams sužadinti. Prie mano stalo iš dešinės sėdėjo kpt. Stasys, o iš kairės — ltn. Kostas P. Salėje įsiviešpatavo tyla ir tik retkarčiais tradicinis lėkščių ir valgio įrankių skambėsys nutraukdavo įkyrių musių zvimbimą. Mes sėdėjome tylūs, kartais automatiškai šakutėmis pabadydavom lėkštes ir vėl neramiomis mintimis klaidžiojom po nežinomą tikrovę. Ar gi tuo laiku galima galvoti apie valgį?...

Bet Stasys valgė, ir taip skaniai, jog galėtumei pamanyti, kad jis sėdi geriausiame restorane su linksma kompanija. Bandau ir aš praryti kąsnį. Ne, neina, jis sustoja gomuryje ir aš jį išspiaunu. Nervingai ir net su pykčiu toliau stebiu Stasį. Jis, pamatęs, kad aš nevalgau, apsižvalgė ir pašnibždom paklausė:

— Kodėl nevalgai?

— Aš ir pagalvoti negaliu apie valgį — atsakiau jam.

— Koks tu kvailas, — tęsė jis. — Kol dar mus sušaudys, bent pavalgyk žmoniškai.

Po kai kurios pertraukos jis vėl man kalbėjo:

— Tu nenusimink. Kol pradės šaudyti, yra visokių galimybių pabėgti. Juk prieš tai dar reikės patiems išsikasti duobes, po to, tur būt, nusirengti ir tik tada pradės grupėmis šaudyti. Per tą laiką ir atsiras tos galimybės pabėgti. Tikrai, tikrai, aš tau sakau, tik tu valgyk ir negalvok niekų...

Jis dar kažką kalbėjo, bet aš jau jo žodžių negirdėjau. Tie jo nuraminimo žodžiai mano širdį lyg adatomis badė. Aš norėjau pabėgti, norėjau ausis užsikimšti, nes galvojau, jog iš manęs juokiasi. Stasys valgė toliau, nes jis buvo vienintelis iš mūsų, kuris toje valandoje nepasimetė ir buvo pasiryžęs sutikti pavojų su visa drąsa ir atkaklumu.

*
* *

Būta ir linksmesnių nuotykių. Mūsų ilgų mėnesių kančių kelias buvo nužymėtas išgyvenimais. Koncentracijos stovykla mus perauklėjo ir nors iš mūsų beliko tik buvusių žmonių šešėliai, tačiau tapome užgrūdinti, grįžo pasitikėjimas savimi ir daugiau jau nieko nebijojome, nes viską matėme ir išgyvenome.

Kai kulkos pradėjo zvimbti arti mūsų stovyklos rajono, vieną kartą ir mus išvedė ir pristatė fronto darbams. Dirbome labai ilgai ir sunkiai. O su valgiu vėl ta pati bėda — jei susirandi kur nors sušalusių bulvių, ar beubagaudamas gauni duonos plutą, tai jau tikros velykos. Buvome apgyvendinti žvejų kaimelyje Kaugursiems, Rygos įlankoje.

Kažkaip vieną kartą nutiko, jog mes su Stasiu buvome paleisti nuo darbų ir likome namuose. Stasys pasiūlė mūsų vyrams vakarienei paruošti staigmeną.

— Žinai, — kalbėjo jis, — mačiau mūsų kaimynai turi vištų. Reikia jas prisivilioti ir keletą pasigauti.

Sumanymas buvo labai rimtas ir prasidėjo vištų medžioklė. Apsiginklavome lazdomis ir, iš tolo mėtydami bulvių lupenas, pradėjome vilioti vištas. Kai jos prisiartino arčiau mūsų grįčios, mes su lazdomis puolėme... Vištos pakėlė tokį triukšmą, jog mes, nė vienos nepagavę, turėjome atsisakyti medžioklės, nes tuoj pat prisistatė moterys... Ir taip sriuba liko nepagerinta.

*
* *

O dar daug, daug linksmų ir iš šalies atrodančių neįtikinamų nuotykių galima būtų pasakoti apie Stasį, apie tą vyrą, kuris savo drąsa, ryžtumu ir parama silpnesniesiems išsiskirdavo iš visų tarpo. Tai buvo tikras kovotojas dėl savo krašto laisvės. Jame buvo įkūnytas pasitikėjimas ir tuo pasitikėjimu jis užkrėsdavo kitus. Jis perėjo ilgą ir sunkią gyvenimo kančios mokyklą.

Dar bolševikmečiu įsijungęs į pogrindžio veiklą, pakliuvo į enkavedistų rankas. Visaip jį kankino: laužė sąnarius, nagus draskė, už kojų pakabintą laikė, nuogą šaltam karcery kankino, bet... jis neprisipažino kaltas ir neišdavė draugų. Pagaliau karui prasidėjus, su kitais mirtininkais prie Červenės buvo šaudomas ir iš po lavonų pabėgo ir pasiekė Lietuvą. Vokiečių okupacijos metais vėl aktyvus laisvės kovotojas, vėl gestapo gaudomas... Pagaliau karas baigiasi, ir jis laimingai pasiekia vakarų Vokietiją.

Bet kokia žiauri gyvenimo ironija. Tas žmogus, kuris tiek kartų išspruko tiesiog iš mirties nasrų, kuris nugalėjo visus pavojus, vos tik pasiekęs laisvę — suklupo ir atsiskyrė amžinai.

Prieš 6 metus, šiaurės Vokietijoj, Uchtėje, buvo supiltas kapas tokiu užrašu: — **Aviacijos kapitonas Stasys Jasiunskas,** 1907. V. 7. — 1945. XI. 10. Tavo darbai Lietuvoje liks gyvi amžinai.

DĖMESIO!

Žuvusiųjų ir mirusiųjų karių bičiuliai ir pažįstamieji, pasirūpinkite pagerbti jų atminimą, parašant apie juos į šį skyrių. Su straipsniais siųskite ir jų atvaizdus.

Straipsnius prašome siųsti tik šiuo vienu adresu: KARYS, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

KARINĖS IR KITOKIOS ŽINIOS

KĄ JAV KAREIVIS MĖGSTA

Pagal JAV Armijos Vyr. Intendantą, GI geriausiai mėgsta pieną. Po to seka: mėsa su bulvėmis, šviežios salotos ir pamidorai, šviežių, su sviestu gaminti, kukurūzai, citrinis grietinės pyragaitis ir šokoladinis kepsnys. Nemėgsta: šaldytos kavos, vėsių asparagų mišrainės, kalifijorų su sūrio padažu ir baltųjų burokų.

• Vis didėjantis skridimo aukštis žymiai apsunkina skraidančiųjų tarpusavį susikalbėjimą. Taip, 35.000 pėdų aukštyje oro tirštumas sudaro tik vieną penktąją to kiekio, kiek jo esama prie jūros lygio; tai reiškia, kad vienu atsikvėpimu pilotas gali pasakyti mažiau žodžių, negu normaliame aukštyje. Reikia daug daugiau įtampos ir valios, kad būtų palaikoma normalus pasikalbėjimas. Wright Electronic vienas skyrius atydžiai tiria šią problemą.

• American Helicopter Co., Inc., esanti Manhattan Beach, Calif., laimėjo karo aviacijos lengvasvoriui, vienviečiui, skiriamam armijos pirmųjų fronto linijų žvalgybai, helikopteriui statyti projekto varžybas. Šis helikopteris yra suvyniojamas į iš oro numesti skiriamą dėžę, kuri gali būti nešama dviejų vyrų, ir gali kilti į orą po 20 min. po to, kai iš kito lėktuvo išmestas helikopteris paliečia žemę. Varžybose dalyvavo septynetas projektų.

OKEANŲ KARALIENĖ — S. S. UNITED STATES

Naujasis JAV okeanlaivis S. S. UNITED STATES, kaip visi jau žino, yra pats greičiausias šios klasės laivas pasaulyje. Jo ilgis 990 pėdų; tonažas — 53.290 to, palyginus su 83.637 QUEEN ELISABETH tonomis. Jis galės vežti 1982 keleivius, t. y. 87% ELIZABETH pajėgumo. Jį aptarnaus 1000 asmenų, pradedant oro vėsinimo inžinieriais ir baigiant nagų dailintojų-manikiuristu.

Jį statė Shipbuilding and Dry Co. Newport News (Va.). Jis kainuos 70,000,000 dolerių, kurių 24 000,000 dolerių buvo skirti kariniams patobulinimams.

Laivo greitis siekia ligi 40 mazgų, kas yra lygu laivo naikintojo greičiui. Karo metu jis vienu atsikvėpimu galės permesti per Atlantą 14.000 ginkluotų vyrų, nebijodamas pov. laivų, nes jis greitesnis už visus žinomus povandeninius laivus.

GINKLUOTI PREKYBOS LAIVAI

Dabar statomi prekybos laivai bus aprūpinti specialiu vamzdžiu, kurio pagalba jie galės iššauti į pov. laivus torpedas, kurios savo keliu eis tiesiog į taikinį, nežiūrint jo manevrų. Tokie laivai taip pat turės specialiai įrengtą vietą, kurioje bus helikopteris pov. laivams sekti.

KOVOJA PATYS

Prieš 1946 metus prancūzai Indo-Kinijoje nešė 91% visų nuostolių, o vietiniai vos 9%. Tačiau šiuo metu importuoti daliniai turį tik 48%, o vietnamiečiai net 52% pilietinio karo nuostolių. Tai rodo, kad patys čiabuviai vis labiau įsijungia į kovą prieš komunistus.

KRIS DAUGIAU BOMBŲ

Šiuo metu žymiai padidėjo JAV sprausminių lėktuvų skaičius Korėjos karo lauke. Tai reiškia, kad ten kris ir daugiau bombų, nes sprausminis gali keturius kartus sukarti tą kelią, ką atlieka propelerinis lėktuvas.

NAVY LĖKTUVAI STENGIASI

JAV Karo Laivyno (Navy) lėktuvai per du metus Korėjos fronte ant priešo galvų numetė daug daugiau bombų ir iššaudė raktetų, negu per ketverius metus per II-jį Pasaulinį karą.

NAUJOS MINOS

JAV armija ištobulino naują prieš žmogų nukreiptą miną, sveriančią vos 4,5 uncijos (126 gr.), kurios kaina vos 4 doleriai. Antrojo Pasaulinio karo metu tokios kategorijos mina svėrė 9 svarus ir kainavo apie 15 dolerių.

Armija taip pat turinti naują plastinę tankams naikinti miną, visai neturinčią sudėtyje metalo dalių. Tai reiškia, kad ją negalima surasti detekcijos būdu. Ji sveria apie 25 svarus.

SKRAIDĄS GELBĖJIMOSI LAIVAS

Už slaptų pranešimų, kad helikopteriai galės išgelbėti povandeninių laivų įgulas bėdos atveju, slepiami misteriški NAVY bandymai su sparnus suglaudžiančiu helikopteriu. Jis nešamas ant pov. laivo palubės didžiuliame į angarą panašiame uždare.

DĖMESIO, LIETUVIAI KARIAI TOLIMUOSE RYTUOSE!

Susibūrus keletai lietuvių karių Puzane, buvo pastebėta, kad yra labai naudinga, moralniiu bei materialiniu atžvilgiu, palaikyti tarpusavio ryšį.

Nutarta sudaryti "Lietuvių Karių Ryšio Centrą Tolimuose Rytuose" (L. K. R. C. T. R.), kurio būstinė būtų Puzane ir jame talkininkautų toje zonoje esantieji lietuviai kariai.

L. K. R. C. T. R. numatyta veikla:

1. Registracija visų lietuvių karių, esančių Tolimuose Rytuose,

2. Tarpininkavimas lietuviško spausdinto žodžio reikalu ir aprūpinimas rašoma medžiaga esančių fronto linijose,

3. Rūpinimasis kariais, esančiais ligoninėse.

Visus karius, užinteresuotus vienu ar kitu punktu, prašome kreiptis, duodant savo tikslų karinį adresą, šiuo adresu:

Pfc. Adakris Ivanauskas,
21st. Evac. Hospt. Annex,
A. P. O. 301 c/o P. M.
San Francisco, Calif.

Su nuoširdžiais kariškais linkėjimais!

Organizatorių vardu

Pfc. Vytautas Pileika.

KAROLIS ŽALKAUSKAS IŠVYKO Į EUROPĄ

Rugpiūčio mėn. viduryje VLIKo Vykdomosios Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas išvyko į Europą. Ta proga K. Jurgėla per "A. Balsą" su K. Žalkausku padarė pasikalbėjimą apie Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto įsisteigimą, jo tikslus ir VLIKo Vykdomąją Tarybą. Kalbėdamas apie kenčiančią Lietuvą, K. Žalkauskas pareiškė, kad "įžuliu agresingumu Sovietai sukėlė prieš save visas didžiąsias Vakarų valstybes. Tatai yra mums tikras laidas, kad su laisvojo pasaulio pergale ateis ir mūsų tautai laisvės grįžimo diena. Tai dienai priartinti dirbkime; bet, žinodami priešo klastą ir žiaurumą, dirbkime didžiausiu apdairumu ir atsargumu, tausodami jėgas, kurių taip labai reikės laisvajai Tėvynei atkurti."

Iš Europos jau šį žemyną yra pasiekusios žinios, kad VLIKo Vykdomoji Taryba yra sudaryta tokiame sąstate: K. Žalkauskas — pirmininkas, Dr. P. Karvelis, T. T. Šidiškis ir Doc. M. Brakas — nariai ir su atitinkamomis pareigomis.

AMERIKOS BALSAS EUROPOJE

"Amerikos Balsas" estų kalba kasdieninę programą iš Europos pradėjo birželio mėnesį. Rusų kalba tokios transliacijos iš Europos pradėtos bene pora savaičių vėliau po lietuviškosios atidarymo, kas įvyko gegužės 15 d. Latvių kalba transliacijos dar neduodamos.

Lietuviškas "Amerikos Balsas" iš Amerikos dabar kas savaitė duoda K. Jurgėlos savaitinę pasaulio įvykių apžvalga, P. Labanausko lietuvių spaudos apžvalgą, o Augštaitis įdomiai nagrinėja sovietiškąjį gyvenimą. — Įdomūs Urvikio palyginimai tikrovės su propaganda, kalbomis ir duotais Lietuvos liaudžiai pažadais.

Iš Chicagos rašo, kad "Amerikos Balsas", taikomas Lietuvai, čia girdimas tik darbo valandomis — 11-tą ryto ir 4 p. p., taigi daugeliui paprastą dieną neprieinamas.

NAUJA PROBLEMA

Pagal turimus žvalgybos pranešimus sovietai jau skraido ir bando naują tarpkontinentinio, atomines bombas nešančio, šešių turbopropelerinių motorų varomą 36.000 arklių jėgų bombonešį-prototipą. Esą, šio lėktuvo spindulys 9.000 mylių, jo lubos — 45.000 pėdų (apie 15 km), o greitis 430 mylių per valandą. Ginkluotas net 12 patrankų.

NAUJAS REKORDAS

Naujasis Karo Aviacijos greit šaudąs kulkosvaidis per minutę gali iššauti 4.800 kulipkų. Tai reiškia, kad, palyginus su II-jo Pasaulinio karo tokio pat ginklo šaudymo greičiu, šiandien kulipkos ryjamos 4 kartus greičiau.

BULGARAI KILĘ IŠ RUSŲ...

Bulgarijos vaikai pradžios mokyklose yra mokomi, kad jų protėviai yra buvę rusai nuo Volgos ir kad dabartinė Bulgarijos kultūra yra vien rusiškosios tąsa.

JT PARTIZANAI

JT karinėms jėgoms už fronto linijų talkininkauja partizanų grupės. Jos yra įvykdžiusios svarbių žvalgybos uždavinių.

TANKAI JAU SKRAIDO

Nors visa dar laikoma griežčiausioje paslaptyje, bet žinoma, kad atitinkamas skaičius transporto lėktuvų C-124 Globmasters, tėra vieninteliai pasaulyje JAV lėktuvai, galį vežti tankus.

KOREJOS UŽFRONTĖ

Raudonoji Kinija šiaur. Korėjoje turinti 2,000 vyrų gerai parengtą parašiutininkų dalinį, kurį savo transporto lėktuvais gali nuleisti į bet kurią Korejos pusiasalio vietovę.

MOKSLINIS KARAS

Pagal "Newsweek", nuo 1 500 000 000 —2 000 000 000 dolerių, skiriamų atominės energijos komisijai iš federalinio biudžeto — tikrai nepakanka. Visos išlaidos atominiams reikalams galinčios siekti ligi 10 milijardų dol. metams.

IŠ KUR TOS SKRAIDANČIOS LĖKŠTĖS?

Sunku būtų tvirtinti, kad nepaprastai padažnėję ligi šiol nematytų skraidančių kūnų pasirodymai beveik virš visos Amerikos erdvės, o ypač virš sostinės Vašingtono, tebūtų vien miražo ar kokio kito gamtos reiškinio pasireiškimas. Galimas dalykas, kad esama ko nors rimtesnio, apie ką dar šiuo metu nenorima prasitarti.

Taip, pavyzdžiui, Karo Aviacijos aukštieji karininkai ilgą laiką įtarinėję Navy, kad šie galį bandyti kokį naują, super slaptą ginklą. Yra žinoma, kad Navy kurį laiką vykdė bandymus su į diską panašiais lėktuvais. Tik po daugelio aukšto lygmens susitikimų šie neaiškumai buvo išblaškyti. Esą, čia ne Navy galvosūkis...

PRODUKCIJA KYLA

Šiuo metu kas mėnesį Karo Aviacija gaunanti po 800 lėktuvų. Prieš 2 metus prieš Korejos karo pradžią buvo išleidžiama iš fabrikų vos po 300 lėktuvų.

Prieš dvejis metus per mėnesį beveik nebūdavo pagaminama nei vieno tanko, tuo tarpu šiuo metu iš įmonių išrieda po 450 šarvuočių.

SUNKŪS NUOSTOLIAI, BET...

Karo Aviacija apskaičiuoja, kad nuo Korėjos karo pradžios sunaikinusi apie 60.000 š. korejiečių sunkvežimių. Tai yra daugiau sunkvežimių, kiek iš viso yra turėjusi raudonoji Kinija prieš įstodama į karą. Tačiau, sovietai nenutrūkstamai siunčia vis naujus papildymus.

TIEKIMAI PADIDĖJO 16 KARTŲ!

Šiuo metu JAV karys Korejos fronte per dieną reikalingas 64 svarų įvairių tiekmenų. Tuo tarpu II-jo Pasaulinio karo metu kariui pakako 40 svarų, I-jo Pasaulinio karo metu 20 svarų, o Revoliucijos Karų metu karys pasitenkino tik 4 svarais tiekmenų!

PAVOJINGAS GINKLAS

Rumunijoje kiekvienas, norįs turėti savo rašomąją mašinėlę, privalo turėti policijos leidimą. Nusikaltusieji baudžiami, kaip ir už nelegalų ginklo laikymą. Režimas tuo būdu stengiasi užkirsti kelią anti raudonųjų lapelių plitimui.

BIBLIOGRAFINĖS ŽINIOS

PASAULIO LIETUVIŲ SPAUDA APIE MŪSŲ KARIUOMENĘ,

1952 m. vasario-balandžio mėn. periodikos straipsnių bibliografija

Baltrušaitis, L: Mirties kalnas. **Draugas** (JAV) 33/6.

Bobelis, Jurgis: Vasario 16-ji ir kūrėjai-savanoriai. **Draugas** 39/5.

Brazdžionis, Bal.: Lietuvos vaikai fronte. **Rytas** (JAV) 15/6.

Buturlovas, Algirdas: Kareivių atostogos Japonijoje. **Dirva** (JAV), 4/II, 15.

Butkus, Stasys: Laisvei švintant. **Vienybė** (JAV) NN 1-17 (nebaigta).

I. D.: Karys ir visuomenė. **Naujienos** (JAV) 74/5.

I. P.: Laiškas iš Korejos. Kaip gyvename ir kovojame fronte. **Nepriklausoma Lietuva** 13/4.

J. P.: Lietuvis sprausminiame lėktuve. Eskadrilės vadas Korėjoje. **Draugas** 92/II, 8.

Karys, St. v. s: Nežinomasis Karys. **Skautų Aidas** (Kanada) 2/5.

Linas, L.: Europos kariuomenės klausimu. **Amerikos Lietuvis** (JAV) 9/3.

Daumantas J. Partisans behind the iron curtain. Translated by A. A. Jurgelaitis. **Vytis** (JAV) NN 2-4.

Matulaitis, K. A. kun.: Lietuvos gynėjas — Šv. Kazimieras. **Ateitis** (JAV) 3/51.

Mikelėnas, J. dr.: Biržų miestui degant. Mūsų Sparnai (JAV) 2/52-53.

Mišauskas, R. V. cpl.: Lėktuvu aplink Ameriką. Nuotykingas parašiutininkų gyvenimas. **Draugas** 6/3, 5.

Petraitis, B. A.: Partizanų sąjūdis Lietuvoje. **Draugas** 39/6. Stalino pylimas Baltijos pajūriu. **Draugas** 42/8.

Prūsų lietuvių pulkai ir batalionai. **Keleivis** (Vokietija) 1-2/7, 14.

Putna, Jonas: Laiškas iš Korėjos. **Nepriklausoma Lietuva** 6/4.

Ramojus, Vladas: Paskutinė diena Biržų krašte. **Mūsų Sparnai** 2/45-51. Tėviškės partizanų kapai. Iš ruošiamos atsiminimų knygos. **Draugas** 33/II, 3.

Ričkauskas, V.: legioninkas: Lietuvis Indokinijoje. **Draugas** 40/6.

Rutkauskas, Leo: Korėjos fronto pirmose inijose. **Draugas** 71/5.

Staričenka, Juozas A. sgt.: Kai buvau Korėjoje. **Darbininkas** (JAV) NN 13-16.

Gerb. Redaktoriau!

Liūdna, kad KARYS yra patekęs į sunkumus. Dar liūdniau, kad to kaltininkais esame mes — Lietuvos kariai dėl neuolumo. Būtų gaila, jei KARYS, lydėjęs Lietuvos karį Nepriklausomybės kovose ir antrojo pasaulinio karo sukūriuose, nustotų egzistavęs dabar, kada daugumoje materialiai mes stipriau stovime, negu anais sunkiais jo gyvenimo laikotarpiais. Gėda būtų mums, jei neišlaikytume KARIO gyvybės...

Jonas Davičikas

Waterbury, 1952. VIII. 3.

Gerb. KARIO Redakcija!

Gana ilgoką laiką teko laukti KARIO. Ir tuo, žinoma, nesistebiu, nes kaip daugeliui iš mūsų tremtinių, taip ir KARIUI tremties kelias yra gana dygus.

Vienok su apgailestavimu tenka konstatuoti, kad tremtiniai nepakankamai reaguoja į susidariusią sunkią padėtį, dėl kurios, kaip šiuo atveju KARIUI, kyla klausimas — būti ar nebūti? Jei kiekvienas jį prenumeruotų, aš manau, KARYS be pertraukos būtų lankęs savo skaitytojus, kurie kartą jį paskaitę tampa nuolatiniais skaitytojais. Būtų gaila, kad toks puikus žurnalas KARYS nustotų ėjęs, neatlikęs savo uždavinio, kuris aiškus kaip diena — Laisvoji Tėvynė.

Siunčiu 10 dolerių...

V. Paulionis

Canada, 1952. VIII. 4 d.

KARIO BIČIULIS-RĖMĖJAS

(Atkelta iš iliustr. dalies)

J. Ginkus priklausė ir priklauso daugeliui organizacijų bei draugijų: tarp 1909-26 metų priklausė Tėvynės Mylėtojų Draugijai, nuo 1908 m. SLA 38 kuopos narys, vėliau "Vienybės" spaudos bendrovės direktorius, dar kiek vėliau ir jos prezidentas. Susiformavus platesnio masto visuomenės bei šalpos organizacijoms, jis išrenkamas ALT, BALF direktoriumi, ALTS centro valdybos nariu ir 1-mo skyriaus pirmininku.

Maži rėmai neleidžia išsamiau apibrėžti jo šakotos ir vaisingos veiklos. Tikėkimės, jog jo supratingumas kiek vėliau suteiks progos plačiau apie jį pakalbėti O dabar Juozui Ginkui, kaip KARIO Bičiuliui-Rėmėjui, spaudžiame dešinę už jo dosnią auką.

KARYS DĖKOJA AUKOTOJAMS

Mums džiugu šį kartą pranešti, kad KARIO balsas, ištartas praeitame numeryje, susilaukė teigiamo atgarsio skaitytojuose. Ne tik dalis skaitytojų atsiteisė uždelstas prenumeratas, bet dalis jų dadėjo ir aukos. Uolesnieji, kurių prenumeratos seniau sumokėtos, atsiuntė aukas specialiai, kad sustiprintų KARIO žingsnius. Šiuo kartu visiems puikų pavyzdį parodė brooklynietis visuomenininkas Juozas Ginkus, apie kurį šiame numeryje rašome atskirai.

Nuoširdus dėkui visiems, supratusiems KARIO dabartinę sunkią padėtį. Ligi šiol aukojo šie asmens:

J. Ginkus iš Brooklyno	$50
X. Strumskis iš Brooklyno	5
V. Paulionis iš Kanados	10
V. aJutokas iš Chicagos	1
B. Svilas iš Detroito	5
A. Paškevičius iš Kanados	1
K. Kielius iš Chicagos	2
Vl. Obalevičius iš Rochester	1
V. Valiūnas iš Chicagos	5
J. Davičikas iš Waterbury	1

Tikėkimės, kad tai tik pradžia, ateityje sulauksime daugiau aukotojų ir KARIO egzistencija bus užtikrinta.

Šia proga dar pakartotinai kreipiamės į skaitytojus, neužsimokėjusius praeitų ir šių metų prenumeratos. Malonėkite kuo skubiausiai atsiteisti, nes nuo to pareina KARIO išsilaikymas.

Jums dėkingas

KARYS
680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

Vidmontas: Kariuomenė ir apsiginkavimas. **Naujienos** 72/4.

Vytautas: Su kuprine ant pečių. **Ateitis** 3/61.

Witt, William C.: The Sabrijet pilot (Lt. Ted Kulengasky). **The Marian** (JAV) 41/7-9.

Zalatorius, Juozas sav. kūrxjas: Kautynės ties Kėdainiais ir Sėtoje. **Draugas** 3/2.

Levickis, A.: A. a. plk. Vaclovas Janavičius. **Australijos Lietuvis** (Australija) 6/3.

Mirė (plk.) Vladas Rėklaitis. **Naujienos** 83/6.

Vilkaitis, J.: Vladą Rėklaitį palaidojus. **Naujienos** 90/6.

Sudarė Lietuvių Bibliografinė Tarnyba, 602 Harvey St., Danville, Illinois, J.A.V.

PAREIŠKIMAS

Kario Leidyklos dalininkams Broniui Aušrotui ir Domui Penikui

Aš, Simas Urbonas, buv. KARIO vyr. redaktorius ir KARIO Leidyklos dalininkas, šiuo pareiškiu, kad dėl pakitėjusių egzistencinio darbo sąlygų iš žurnalo KARIO Leidyklos ir aktyvaus KARIO redagavimo iki š. m. gruodžio 31 d. pasitraukiu. Pasilieku sau teisę iki š. m. gruodžio 1 d. pareikšti apie grįžimą atgal į aktyvų KARIO darbą. Jei iki to termino nieko nepareikšiu, šis mano pareiškimas įgys galios visiems sekantiems 1953 metams.

Taip pat šiuo pareiškiu, kad aš sutinku su kitų dviejų KARIO Leidyklos dalininkų, Broniaus Aušroto ir Domo Peniko, būsimais patvarkymais, kurie bus atlikti KARIO egzistencijos labui.

Brooklyn, 1952. VIII. 17. (pas.) SIMAS URBONAS

Mes, Bronius Aušrotas ir Domas Penikas, čia pareiškiame, kad su aukščiau išdėstytu Simo Urbono pareiškimu žurnalo KARIO reikalu sutinkame.

Brooklyn, 1952. VIII. 17. (pas.) BRONIUS AUŠROTAS ir DOMAS PENIKAS

Šis pareiškimas yra notarialiniu būdu patvirtintas.

KUPRINĖS PABIROS

RAUDONARMIEČIAI IR AMERIKONIŠKAS PYRAGAS

Tai įvyko Lietuvos nepriklausomybės kovų laikais. Kartą du bolševikų išalkę ir nudriskę raudonarmiečiai pačiupo į nelaisvę vieną lietuvį karį ir varosi savo pusėn. Kiek paėjėjęs, lietuvis rusiškai prašneko:

— Draugai, sėskimės ir truputį užkąskime.

— Kad mes nieko neturime valgyti, — liūdnai atsako ruseliai.

— Aš turiu, — pareiškia lietuvis. — Nors nedaug, bet pasidalinsime visi.

Lietuvis iš kareiviškos kuprinės išsiima baltos iš amerikoniškų miltų keptos duonos gabalą ir truputį virtų lašinių. Viską padalija į tris dalis.

— Visa tai iš Amerikos, — pastebi lietuvis.

— Ar jūs visi gaunate tokį pyragą ir lašinius? — klausia raudonarmiečiai.

— Ne tik mes kareiviai, bet ir visi belaisviai maitinami tokia pat duona ir lašiniais. Amerika daug mums atsiuntė, — aiškina lietuvis.

— Ir belaisviai taip maitinami?! — nustemba ruseliai.

Suvalgę apsilaižo, apsižvalgo, ar niekas jų nemato. Po to ištiesia lietuviui savo ginklus ir sako:

— Imk, drauge, mūsų šautuvus ir varyk mus į savo nelaisvę. Tik greičiau eikime, kad kiti mūsiškiai neužkluptų.

LIKVIDAVO NERAŠTINGUOSIUS

Lenkijos švietimo ministeris giriasi, kad komunistiniam Lenkijos režimui pavyko likviduoti neraštinguosius. Atsargiai, drauge ministeri, mes bijome, kad likviduodami "neraštinguosius" neužkliudytumėt ir raštingo. Mat, kai jūs taip skubate viską likviduoti, visaip gali atsitikti...

Derybos Panmundžome

Pasaulio spauda patiekia keletą humoristinių tų derybų vaizdų. Štai vienas būdingesniųjų.

Derybų metu pamundžome vienas Amerikos delegatų netyčia po stalu užkliudė šiaurės korėjietės stenotipistės koją. Jis tuojau mandagiai atsiprašė:

— Labai, labai prašau atleisti.

Stenotipistė nieko neatsakė amerikiečiui, bet kažką pažnibždėjo greta sėdinčiam kinų majorui. Šis savo ruožtu kažką pasakė šiaurės Korėjos generolui. Generolas tuojau nubėgo prie telefono.

Po pusvalandžio jis grįžo ir vėl kažką pasakė kinų majorui. O jau majoras pasilenkė prie stenotipistės ir į ausį jai vėl kažką pasakė.

Tada stenotipistė maloniai nusišypsojo ir atsakė amerikiečiui:

— Labai prašau...

Du čekai kaimynai kalėjime

Tarp daugelio kitų kalinių sėdi du geri kaimylnai — Jonas ir Povilas.

— Už ką tu patekai į kalėjimą?— paklausė Povilas Joną.

— Už tai, kad truputį patingėjau...

— Kodėl gi taip atsitiko?

— Vakar aš sutikau savo seną prietelių ir mes labai atvirai pasikalbėjom.

Po to pasikalbėjimo aš ruošiaus nubėgti į policiją ir savo prietelių išduoti. Bet patingau ir nusprendžiau tai atlikti šiandien. Aš pavėlavau. Mano draugas buvo išdavęs mane jau vakar.

— Jau kaip karšta New Yorke, turbūt niekur kitur taip nėra karšta.

— Ne, mano mielas. Vistik Sibire karščiau...

— Sakyk, kodėl mes taip daug organizacijų ir partijų turime?

— Aišku. Todėl, kad mes turim daug vadų...

Stalino istorinis anekdotas

1941 metais Stalinas buvo paklaustas (istorinis faktas):

— Kur jūsų nuomone dingo lenkų karininkai iš Katyno?

— Galbūt jie išvažiavo į Mandžūriją, — atsakė Stalinas.

Metas juoktis. Anekdotas baigtas.

Ištrauka iš Laiško:

"... esu pasipiktinęs tomis derybomis Panmundžome. Jos nei iš vietos. Kodėl gi mūsų VLIKui derybos su diplomatais puikiai sekasi. Jie susitars anksčiau, negu reikks namo grįžti. Neabejoju..."

Amerikoj meluok su saiku, nes čia kaip tik tie saikai nepanašūs į Europos saikus, ir tu gali apsirikti...

Naujas priežodis: dipukas tol tau draugas, kol neturi automobilio. Paskui — nepavysi...

— Iš kur atsirado skrajojančios lėkštės?

— Argi tu nesupranti? Vasara karšta, sensacijų nėra, tai jos iš "popierių" ir pasidarė.

Caras Kauną vadindavo rusiškai Kovno, bet ten gyveno ir lietuviai. Dabar Maskvoje visi stengias lietuviškai tarti — Kauuunasss. Bet lietuvių Kovne nebėr.

Šiame krašte mūsų spauda turi daug platintojų. Tik labai gaila, kad jų tarpe pasitaiko ir tokių, kurie spaudą platina tik lig savo kišeniaus. Ne toliau.

Naujos patarlės

Šalta, kaip draugo Paleckio kabinete. (Mat, jis vargšelis visą laiką dreba.)

Grįžę daužo galvas...

Čekoslovakijos Sveikatos ministras, vizituodamas naują ligoninę, pastebėjo grupę žmonių, daužančių savo galvas į sieną. Kai jis paklausė savo palydovo, kodėl jie taip elgiasi, šis atsakė:

— Tai yra tie, kurie kątik grįžo iš užsienio...

Kapitalistinė propaganda

Draugas Petrovas, Tiekimo skyriaus vice-komisaras, aiškino Maskvos lankytojų grupei:

— Jei yra maisto kaimuose, bet jo nėra miestuose, kaip tai praktika rodo šiuo metu, tai bus nukrypimas į dešinę. O jei mes pasiektume tokią padėtį, kad maisto būtų pakankamai miestuose ir jo nebūtų kaimuose, tai būtų nukrypimas į kairę.

Tada, susirūpinęs vizitatorius iš Čekoslovakijos Karolis, paklausė:

— O kaip aiškintume tokį reiškinį, kai maisto būtų pakankamai ir kaimuose ir miestuose?

— Tai, drauge, būtų tik kapitalistinė propaganda, — nutraukė čeką vicekomisaras.

ERIC WILLIAMS

THE WOODEN HORSE

Atsiliepimai apie KARIO išleistą knygą

*

"Autoriaus asmeniškas patyrimas ir sunkūs išgyvenimai karo belaisvių stovykloje, Vokietijoje, nulėmė tai, kad knygoje MEDINIS ARKLYS pabėgimas iš belaisvių stovyklos yra aprašytas neturinčiu sau pavyzdžio vaizdingumu. Tikslūs apskaičiavimai, šaltumas ir drąsa lydėjo visą šį pabėgimo darbą ir žygį. Tuo metu, kai trys britai-belaisviai neįsivaizduojamu sunkumu kasasi tunelį, čia pat esant vokiečių sargybiniams, sekant šnipams, šunims ir akinančiai šviečiant prožektoriams, — mes visą laiką esame slegiami nepakeliamos nežinomybės jausmo..."

N. Y. HERALD TRIBUNE

*

"Tai viena nuostabiausių moderniųjų laikų nuotykių apysakų".

LONDON TIMES

*

"Tai pirmaeilė istorija apie žmogaus pasiryžimą ir dvasinę galią".

Field Marshall
BERNARD MONTGOMERY

KNYGA IŠSIUNTINĖTA

Pirmasis šioje šalyje KARIO leidinys Eric Williams pergyvenimų knyga MEDINIS ARKLYS visiems ją užsisakiusiems — tiek pavieniams prenumeratoriams, tiek platintojams — jau išsiuntinėta. Kas seniau užsisakęs, dar ligi šiol nebūtų gavęs, malonėkite rašyti tik šiuo vienu adresu: KARYS, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Siųsdami prenumeratoriams paraginimus, pasiūlėme su specialia tik KARIO skaitytojams padaryta nuolaida įsigyti šią knygą. Ligi šiol tik mažuma ją tiesioginiai iš mūsų užsisakė. Šiuo kreipiamės į visus prenumeratorius paskubėti su užsakymais. Mes, kurie dirbame prie KARIO žurnalo, ir Jūs, kurie esate jo nuolatiniai skaitytojai, esame lyg viena šeima, tad būkite aktyvūs paremti mūsų geras pastangas. Laukiame!

TAUPYKITE PER PAŠTĄ. SAUGU IR PATOGU. MES APMOKAME PAŠTO IŠLAIDAS.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Philadelphia, Pa.
235 NORTH BROAD STREET
(Temporary Address)

New Building Under Construction at 202-04 North Broad Street

STATEMENT OF CONDITION AS OF DECEMBER 31, 1951

ASSETS

First Mortgage Loans	$8,316,834
Improvement Loans	25,543
Loans on Savings Accounts	82,997
Federal Home Loan Bank Stock	175,000
Cash on Hand and in Banks	1,112,033
Office Building and Equipment	166,666
Parking Lot — 1415 Race Street	22,723
Deferred Charges and Other Assets	15,791
TOTAL	$9,917,587

LIABILITIES

Members' Share Accounts	$8,428,470
Advances—	
Federal Home Loan Bank	850,000
Loans In Process	55,431
Other Liabilities	10,311
Employees' Retirement Reserve	22,077
Other Specific Reserves	3,520
General Reserves $295,500	
Surplus 252,278	547,778
TOTAL	$9,917,587

CHARLES S. CHELEDEN, President

ŠI LIETUVIŠKA ĮSTAIGA — SAUGIAUSIA VIETA JŪSŲ INDĖLIAMS.

SKELBIAMĖS KARYJE!

AMERIKOS LIETUVIAI ROMANUOSE

ŠIRDIES RŪMAI — Tai nepaprastas naujas romanas, kuriame aprašoma viena Amerikos lietuvių šeima, ypač jų dukrelė, kuri vaikščioja su savo gydytoju širdies rūmuose... Knyga turi 450 puslapių, iliustruota, labai gražiai atspausdinta: kaina 4 doleriai.

ŠLIUPTARNIAI — pirmutinė tokia teisinga, atvira, įdomi ir stambi knyga (istorinis romanas) apie Amerikos lietuvių tautinį ir kultūrinį atgimimą, apie jų sunkumus, vargus, kančias ir kovas dėl lietuvybės ir geresnio šviesesnio rytojaus. 652 puslapiai, kieti drobės viršeliai, labai graži spauda; kaina 3 doleriai.

Abidvi knygos sykiu tik už 6 dolerius! Persiuntimo lėšas apmokame. Rašykite: **Dr. Alg. Margeris, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.**

Auka lietuviams invalidams

Z. Strazdas iš Hardfordo per KARĮ siunčia surinktas aukas Invalidų Fondui. Aukojo šie kolektyvai::

1. Amerikos Lietuvių Legiono Hartfordo Frederick'o Sabonio Postas Nr. 7 ..... $15.00
2. To paties Posto Moterys Rėmėjos 5.00
3. Skautai 3.00

Šios aukos surinktos parengimų metu.

Niekuomet nevėlu išsirašyti daugelio mėgiamą iliustruotą K A R I O žurnalą! Gausite ir pirmuosius šių metų numerius.

K A R Y S — tautinės, krikščioniškos dvasios sparnuotas žodis, tai visų laikų lietuvių karių gyvenimo, kovų ir darbo tikrasis veidrodis; tai mūsų tradicinis vieningos kovos organas su visais Lietuvos priešais nuo 1919 metų.

K A R Y S — visiems mūsų kariams JAV armijoje! Žūtbūtinės kovos akivaizdoje — šiandien visi esame Lietuvos laisvės kariai.

P r e n u m e r a t a (4 dol.) ar jos dalį kviečiame siųsti: K A R Y S, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Kaina
2 ct

Winter Garden Tavern, Inc.

Puikus baras, restoranas ir didelē salē susirinkimams, vestuvēms ir kitokiems sociališkiems pobūviams

SAVININKAS

VYTAUTAS BELECKAS

1883 Madison Street, Brooklyn 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. stoties) (Ridgewood)

Tel.: EV 2-9586

VISI KVIEČIAMI ATSILANKYTI

KVIEČIAME UŽSISAKYTI
plačiausiai Amerikoje skaitomą laikraštį

"DARBININKĄ"

Išeina du kartus savaitēje

"DARBININKAS" buria aplink save daug bendradarbių. Visuose pasaulio kraštuose turi savo korespondentus ir yra geriausiai informuotas lietuvių laikraštis.

Prenumeratos kaina metams:

JAV	$5.00
Brooklyn, N. Y.	$5.50
Kanadoje	$5.50
Užsienyje	$5.50
Pusmečiui	$3.00

"Darbininkas" susipažinimui siunčiamas 2 savaites nemokamai

ADRESAS:

"DARBININKAS"
680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

LIETUVIŲ

DIENOS

MODERNIŠKAS ILIUSTRUOTAS MAGAZINAS

Kiekvienas lietuvis turētų jį skaityti. Metinē pren. $3.00. Adresas:

9204 S. Broadway, L. A. 3. Calif.

Apsižiūrēk ir Taupyk Saugiai!

Standard Moka Aukštesnį Dividendą!

STANDARD FEDERAL

yra stipriausia taupymo įstaiga Amerikoj

TURTAS	virš $31,000,000
ATSARGOS FONDAS	„ $ 3,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Avenue, Kampas Sacramento Ave.
Telefonas: VIrginia 7-1141

JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas

Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.

Technikos darbuotojų nepriklausomas populiarus mēnesinis laikraštis

TECHNIKOS ŽODIS

JAV ir užs. metams 2 doleriai. pusmečiui — 1 doleris
ADM. adresas: K. Bertulis, 1616 So. Christiana Avenue, Chicago 23, ILL., U. S. A.

Leidžia: Amerikos Liet. Inž. ir Arch. Sąjunga.

"PELĒDA" vienintelis iliustruotas jumoro ir satyros žurnalas Jungt. Amer. Valst.

"Pelēdoje" atsispindi visas Amerikos lietuvių gyvenimas, kaip kreivame veidrodyje. Gyvenimas be "Pelēdos" — tiek pat, kaip be druskos.

Prenumerata: metams $4.00, pusei metų $2,50. Atskiras numeris 40 centų.

Nuliūdime ir susigraužime kreipkitēs į "Pelēdą":

LIETUVIŲ KNYGYNAS "NEMUNAS",
3143 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.
Tel. VIctory 2-3314

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

yra bendruomeninis visų Kanados lietuvių laikraštis, nežiūrint jų politinių, religinių ir kitokių nusistatymų, todēl ypač brangina visų lietuvių talką, nes tiktai bendromis jēgomis galima pasiekti visiems rūpimų ir brangių tikslų.

NEPR. LIETUVOS kaina metams $4.—

7722 George St., Montreal 32, P. Q. Canada

Planingas taupymas moka gerus dividendus

Kiekvienas žmogus turėtų atliekamus nuo pragyvenimo pinigus taupyti kas savaitę. Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, įsigijimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi susitaupęs pinigų, tas jaučiasi saugesnis ir laimingesnis. Pradėk taupyti šiandien.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Illinois
Tel. VIrginia 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

ALBINAS BENIULIS

ATLIEKA PERKRAUSTYMUS ir įvairių daiktų pervežimus.

Taip pat persiunčiame į užsienį įvairaus maisto pakietėlius.

Kreiptis:
2554 SO. HALSTED ST. CHICAGO, ILL.
Tel. DAnube 6-3245

LIŪDESIO VALANDOJ
šaukite:

MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Chicago, Ill.
REpublic 7-8600—7-8601

Air Conditioned koplyčia -:- Automobiliams vieta

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse, gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

JONAS BUDRIKAS

Jaukus lietuviškas restoranas ir valgykla, biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta. Erdvi salė įvairiems parengimams.

1442 SO. 49-TH CT., CICERO 50, ILL.
TEL. TOwnhall 3-9472

MARGUTIS

SENIAUSIAS IR GAUSIAI ILIUSTRUOTAS LIETUVIŠKOS MINTIES ŽURNALAS
MARGUTIS įsteigtas komp. **A. Vanagaičio**
Prenumeratos kaina metams $3.00
Susipažinimui siunčiamas dovanai
6755 S. Western Ave., Chicago 36, Ill.

Antanas M. Phillips
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

3307 S. Lituanica Ave., Chicago, Ill.
Tel. YAards 7-3401

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas Grovehill 6-0142
1410 SO. 50th AVE., CICERO, ILL.
Telefonas TownHall 3-2109
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

ANTHONY B. PETKUS

LIETUVIŲ AUDITORIJA

Populiariausia Chicagos lietuvių parengimų ir užeigos vieta, administruojama: J. Akelio, ir J. Malioriaus. Čia yra didžioji salė koncertams - baliams ir dvi mažesnės salės susirinkimams, šeimyniniams ir kt. parengimams. Viena mažųjų svetainių naujai išdekoruota lietuviškam stiliuje dail. Vl. Vijeikio. Čia šeštadieniais ir sekmadieniais prie jaukios muzikos galima puikiai praleisti vakarus pas savuosius.

3133 SO. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. **Telefonas: VIctory 2-6172**